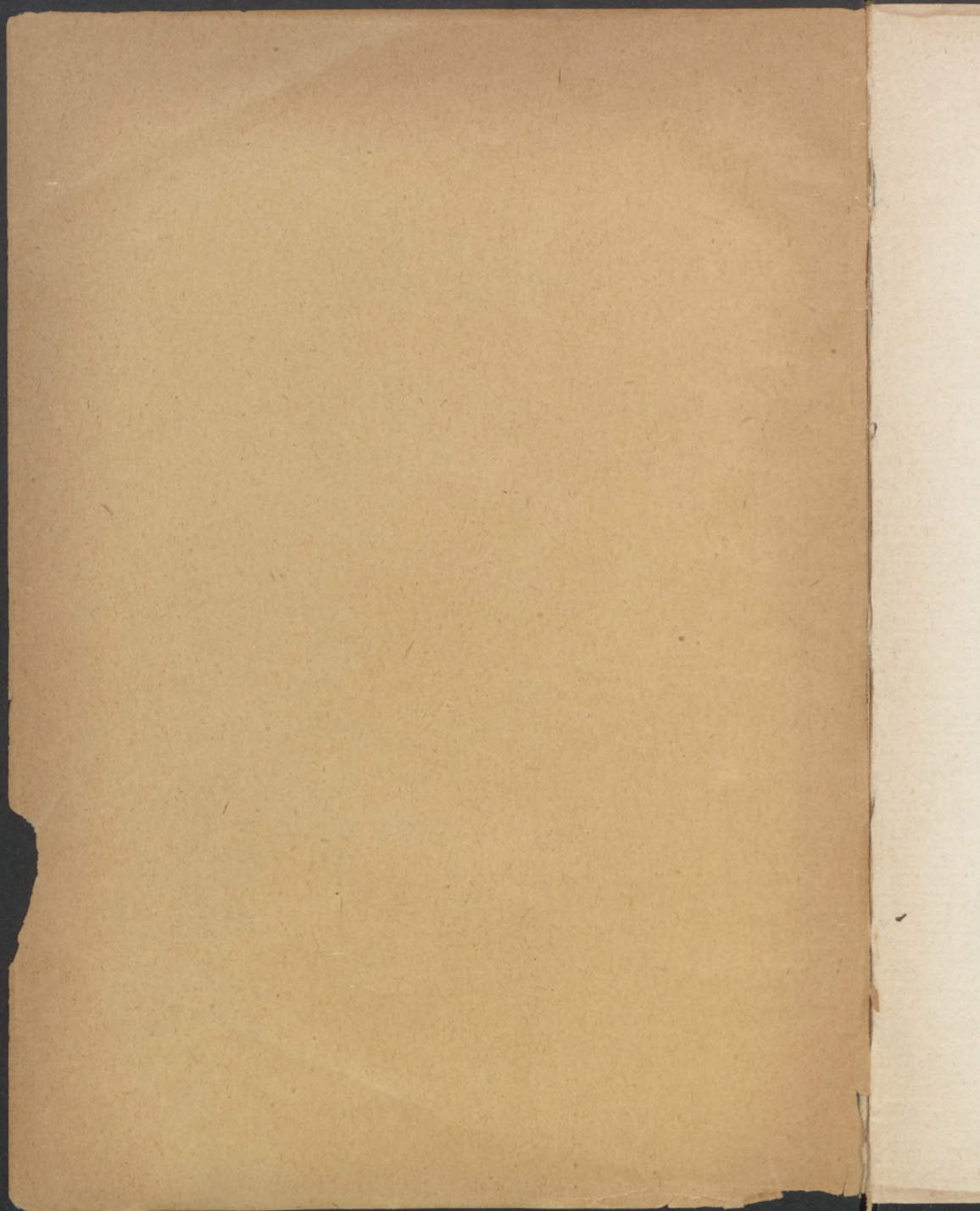

190146

SZALATNAI és WEICHNER
UTÓDA WEICHNER GÉZA
KÖNYVKÖTÉSZETE
BUDAPEST
IV. ARANYKÉZ-UTCA 4.

CSENDORSZÁG DALAI

KRÜZSELYI ERZSIKE

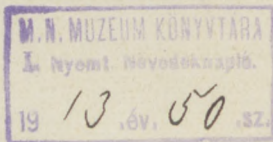
ÚJ VERSEI

BUDAPEST, 1913
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

P. a. könyv
103.808

190146

Márkus Samu Budapest Korall-utca 6.

CSEND ÖVEZ ENGEM.

— Előhang. —

Ti boldog lelkek, ti, akik folyton
Hangok zajában, dalok közt jártok,
Panaszos szívvel hiába hordom
Búmat hozzátok!
Nem sejtitek ti, nem érthetitek
Néma betűkben hiába zengem —
Nincs messzehangzó szava a rímnek . . .
— Csend övez engem.

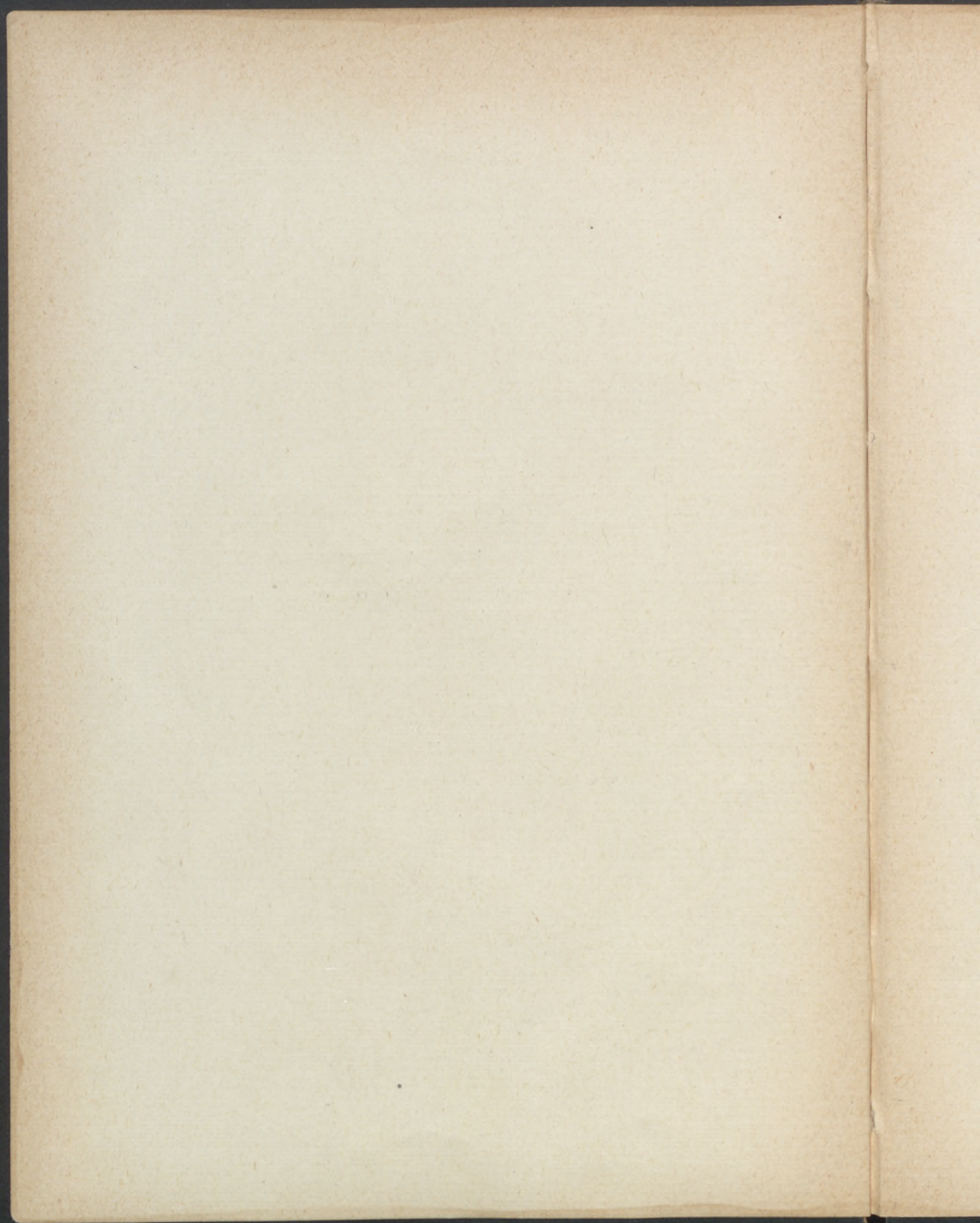
Madárcsicsergés, hegedűsírás,
Cimbalomzengés s ezer más dallam
Nekem csak álom — úgy szól az írás:
Sohase halljam . . .
Szerelmes szónak halk suttogása
Nem kelt visszhangot az én szívemben,
Nem fon be lágyan titkos varázsa . . .
— Csend övez engem.

Nekem nincs semmim, tiétek minden —
Nekem csak titkos álmaim vannak ;
Melódiáknak rabja a szívem,
Mik elsuhannak, —
Mik nem jöhetnek soha az ajkra
Dalos beszéddel, hogy tova zengjem . . .
Mind szét enyésznek egy halk sóhajba . . .
— Csend övez engem.

Mintha sötétlő hullámok hátán,
Mélyvízű, néma tengeren járnék. —
Sehol sincs kékség, sehol szivárvány —
Mindenütt árnyék !
A csend körülfon száz políp-karral,
Húz, húz a mélybe, fojtja a lelkem . . .
Sehol se vár rám szép, dalos hajnal . . .
— Csend övez engem.

A LEGCSENDESEBB KERTBŐL.

Az esztendők úgy hullanak, úgy mennek,
Mint hervatag szirom.
S minden virág és minden év csak egy-egy
Kis porszem a síron . . .

APÁMRA GONDOLOK.

Felkeresem a temetőket,
Sorsom bár merre dob.
Szeretem én a pihenőket,
A sok meggyógyult szenvedőt, mert
Apámra gondolok.

Elálldogálok, mendegélek
Közöttük csendesen
S lelkemmel hallom: mit beszélnek
A nyári szélnek, falevélnék,
Virágnak és — nekem.

Egykor, míg fényes volt az élet
S a lét nagy útait
Bátran jártuk, apám, tevéled:
Nem értém még, hogy mit beszélnek
A porló szívek itt.

De amióta örök álom
Hantja borul feléd :
Virraszt feletted régi gyászom —
És mindenik hant jóbarátom
A temetőkbe, szét . . .

ÉVFORDULÓRA.

Próbálom, próbálom, lassan megy a tollam,
Hozzád szólok újra én szegény halottam,
Ki már meg nem érted,
Ki már meg nem hallod, hogyha panaszolva
Te hozzád beszélek . . .

De el sem is kezdem, de minek is szóljak.
Nincsen már ereje semmiféle szónak,
Nincs szava az éjnek! . . .
Belevész beszédem a világ zajába;
Tova száll a bolygó szellő sóhajába,
Csak hozzád nem érhet! . . .

Oh, pedig, de mennyi mondanivalóm van!
S ha te meg nem érted: kinek panaszoljam,
Ki érti a szómat?
Mért van oly kegyetlen, sohse nyíló zára
A te koporsódnak?

Gesztenyefák alján, csöndes sír ölébe.
Te ki ott aluszol oly sok hosszú éve —
Ha tudnád, hogy mennyi
Bánat járt e fájó esztendők nyomába :
Nem tudnál te többé ott, a síri-ágyba
Csöndesen pihenni !

De jobb ha nem látod! . . . Csak aludj te szépen
Lombos gesztenyefák árnyékos tövében —
S hulló virág szirma
Takarja be lágyan örökös lakásod,
Melyet körülölel, mint egy szebb világot,
A mi lelkünk sírva . . .

NÉVNAPI EMLÉK.

— Édes apámnak. —

Valamikor, tél fagyában, februárban,
A mi házunk állott csupa mosolygásban,
Beröppent a tavaszi-fény tél-boruba :
Ne gondoljon senki búra !

Jöttek, mentek vidám népek, víg barátok,
Szíves gazdát, teli asztalt, jó bort láttak,
Szállott a sok víg névnapi jókívánság, —
Nóta mellett, jó bor mellett,
Harmadnapot is kívárták !

Elhangzott már az a víg zaj régesrégen,
Kint pihen a szíves gazda sír mélyében . . .
S ha elérünk esztendőnként névnapjára :
Mintha az ő szelíd arca
Közénk még egy pillanatra
Vissza szállna ! . . .

Hogy szerették azt a gazdát: most is látom!
Nem volt nála igazabb szív a világon!
Nem tudott ő csak szeretni, csak jót tenni —
S mikor meghalt: megsíratta,
Megáldotta őt mindenki.

Valamikor, tél fagyában, februárban,
A mi házunk állott csupa mosolygásban,
Ma pedig csak szomorúbb lesz e nap minden,
Künn a tájon — s benn, a szívben! . . .

ANGYALOK KERTJE.

Szegényes sírkert lejtős domb-oldalon.
Korhadtt kereszték s annyi bedőlt halom.
Egyik sarkában, roskadt palánk alatt,
Apróka fejfák messze tarkállanak.
Kicsi keresztfák, kékek, lilák, zöldek,
Borítják e kis zúgban a földet,
Kicsike fejfák katonás rendje,
— Nem temető ez : angyalok kertje !

Mintha tisztább vón a levegő is itt,
Lomb jobban zöldel, virág szebben virít.
Glóriás fénybe szökken itt a sugár, —
A földi szennynék itt árnyéka se jár !
Virágszírmokban, füvekben, fákbán,
Gyermekded, édes, szent tisztaság van.
Imás lélekkel járok e helyre . . .
— Nem temető ez : angyalok kertje !

Néma éjféiben, holdragyogás között,
Fehér kis árnyak a sírhalmak fölött
Libbenő szárnnyal szállnak, csak szállanak
És a sírok közt csendben eljátszanak . . .
S ha jő a reggel aranyló szárnyon :
Sugarak hidján, mint egy-egy álom,
Fehérke lelkek szállnak a mennybe . . .
— Nem temető ez : angyalok kertje !

ELHAGYOTT TEMETŐ.

Túl, a falu felett, bokros hegyoldalban,
Ahol nyáron annyi fészek s annyi dal van
Reggeltől estélig :
Horpadó sírokon düledező fejfák
Erdeje setétlik.

Nem temetnek itt már, teli van lakóval,
S legyen bár borítva virággal, vagy hóval :
Csak a vad tapossa, —
Koszorúját ide az emlékezet már
Mind ritkábban hozza.

Lent, a nagy faluban, kél, zsibong az élet,
Feledve vannak már, kiknek semmivé lett
Híre, szíve régen !
Kiknek már csak egy sír minden birodalma
Itt a faluvégén.

Csak én bolygok köztük a nagy fejfás kertben,
Hol még a szellő is lassúbb szárnyal lebben
S hallgatva vigyáznak
Düledező fejfák, néma jelképei
Régen elsírt gyásznak.

Csak én bolyongok itt, a lét bujdosója,
Egykor tündér álmok balga álmodója, —
Ma reményevesztett, —
Akinék gyógyulást már csak ti ígértek
Korhadt sírkeresztek . . .

A SÍROK ÜNNEPÉN.

Ma felveri a csend honát a zaj,
Tűzfényben ég a sáppadt őszi este,
Pirosuló, égő lánggrózsákkal festve
Színes lesz a kopott, fakó avar.

Ezer letört kis haldokló virágnak
Fecsérli végső illatát a szél, —
Belőle mennyi bús panasz beszél,
Míg tova leng barnult fején a fáknak.

Fent izzó harc, lent néma nyugalom, —
Fent nyüzsgő élők, lent alvó halottak.
Oh mennyivel jobb, édesebb azoknak,
Kiknek hazája egy kis sírhalom!

Mily kicsi hely, de néma éjjelébe
A földi napnál szebb világ ragyog!
Mily kicsi hely, — de ott lakik a béke
És nincsenek ott vérző bánatok.

Egy csuda-tó az! — Mély vizébe ring
A *semmi*, az erős, a szent, a nagy Jó,
Mely fáradt-betegen keblére hajló
Bús szíveinket meggyógyítja mind.

Csak ünnepeljük a halottakat,
Szóljon az ének, mécses ezre égjen,
— A nyár felett is, mely temetve régen,
Zúgja a szél a gyász-sirámokat!

S míg gyertyás, fojtó, sárga felhők szállnak
Az óriási ravatal fölött:
A szíveket úgy elfogja a bánat, —
Száz temetés, száz kín bús árnya támad
Új létre percre a sírok között!...

ŐSZI TEMETÉS.

— Egy ifjú asszony halálára. —

Fekete fejfák ködös bórúban,
Őszi esőben,
Állonganak szerte hallgatón, búsan,
A temetőben.
S míg hull a sáppadt levelek ezre :
Nytott sír szélén ravatal készül,
Virággal fedve.

Messziről jött a fehér koporsó
Fehér halottja,
Vonatdübörgés messzire hangzó,
Rideg zenéje volt ringatója . . .
Beteg, bús szíve nem sajog többé —
Most már nyugalmas, gyógyító béke
Őrzi örökké.

Síratja minden ezer remények
Lehullt virágát . . .
A hervadt fákon halotti ének
Tört hangja száll át.
S belesír búsan a gyászbeszédbe
Hideg, szomorú őszi-esőnek
Halk peregése.

Meggyógyult szívvel, elnémult ajkkal
Pihenni jöttél szép, ifjú asszony! —
De jó tavasz még, sugaras hajnal,
Hogy sírod halmán lombot fakasszon!
S tán vissza tér még nap sugarában
Tűnt mosolygásod,
Hogy átfond véle szeretőn, lágyan,
Vigaszt hintőleg árva családod! . . .

FALUVÉGI RÉGI TEMETŐ.

Míg hull a hó künn lassan, csendesen
S mély szürke ködben állong a határ :
Emlékek árnya kél a szívemen
És rám terül, mint néma, bús madár,
S a hólepel míg nő, csak egyre nő,
A tavalyi lomb porai felett :
Te jutsz eszembe, régi temető,
Ott, az ősi kert vén fái megett.

Ott, a gyertyánfa-lugas végiben,
Ott alszik az én öreg nagyanyám.
Pár év előtt ott járt ő még velem
Az ősi nagy kert árnyékos során.
Ott őrzé a sok szorgos méhet ő,
S ezer virágot ápolt és vetett, —
— Te őrzöd őt most, szomszéd temető,
Az árnyas, hűs gyertyán-lugas megett.

Habár a régi volt a lomb s fa még
S szerte ezer virág virult, fakadt :
Mikor a nyáron újra ott valék :
Árván találtam fát, virágokat.
Hiányzott az a jó, öreg-szülő,
A nagy kertből, melyet ő ültetett, —
Te őrzöd őt most, szomszéd temető,
Az ősi nagy kert vén fái megett . . .

A templomon a bádogos torony,
A fák között ma is ragyogva int,
De ő nem fog többé a fasoron.
Az ősi kertben sétálgatni kint !
Letűnve már a „régí jó idő“,
Kedves, mesélő ajka már pihen . . .
— Te regélsz néki, szomszéd temető,
S ti havas fák ott, a kert végiben.

Hű társa mellé sok-sok évi bús
Özvegység után ő pihenni tért.
A kert végén két sírra hinti már
Az öreg hársfa hulló levelét !
— Növesszen a tavasz s a nyári-hő
Följük új-új lombot csendesen
S regélj nekik, te régi temető —
S ti vén fák ott, az ősi kertbe, benn . . .

TAVASZ A TEMETŐBEN.

A temetőben kint bolyongtam
Egy alkonyatkor, csendesen.
Van nékem is itt egy halottam,
Van nékem is egy kedvesem,
Ki már nem kél fel sohasem.

A hosszú úton végesvéig
Elgondolkozva haladék.
Két oldalán fenyő sötétlik,
Itt domb, amott meg süppedék
S oly tiszta, balzsamos a lég.

Már nő a barkás rügy a fákon,
Maholnap lombos lesz az ág,
Nyíladozik már titkon, vágyn
Fejfák tövén pár kis virág
S szétküldi édes illatát.

A nap tűnő sugára bágyadt,
Pirosló fényben mosolyog.
Sejtelmes, méla, hosszú árnyat
Vetnek szét a sír-oszlopok —
S arany betűjök felragyog.

A hó fehérlik még a távol
Ködébe vesző hegytetőn, —
Aztán az alkony, mint egy fátyol,
Terül széjjel a temetőn,
S a szél sóhajtoz reszketőn.

Széthordva a porló szíveknek
Szomorú vádló sóhaját,
Hogy fénye az új kikeletnek
Sírjuk homályán nem hat át,
Megtörni a nagy éjszakát.

VIRÁGSZÁL EGY SÍRRA.

Egy poéta leány, — kit bár sohase láttam,
Csak dalain jutott olykor felém szíve, —
Egy május-délután, tavaszi ragyogásban,
Elszállott messzire.

Oh, én tudom miért, hisz néha én is érzek
Hideg nagy dermedést, — mély, néma bánatot.
Oh, én tudom miért: mik lelke mélyén égtek:
Megölték a dalok!

Csupa fény volt pedig minden, amerre nézett,
Élet, mosoly virult a földön és egen,
De ő nem látta tán, csak dermedt vágyat érzett
Aludni csendesen . . .

— Azt hitte tán, hogy ott örök a dal, a május
S mindent megad neki a túlvilági lét —
S fejfás, nagy kert ölén titkon elnémítá bús,
Daltól beteg szívét . . .

VÍG TÁRSASÁGBAN.

Víg társaságban, víg mulatók közt
Tétován, búsan, egyedül járok.
Valakit keresek, valakit várok . . .
Dalnak, kacajnak, hegedűszónak
Pohárcsengésnek zsvaja zendül,
Csak az én szívem az, ahol örök, nagy,
Nyomasztó csend ül !

Víg társaságban, zene zajában
Szomorú szívvel csak járok, járok,
Valakit keresek, valakit várok ! . . .
Dalnak, kacajnak zsvaja közben
Szememben titkon fájó könny reszket :
Rég sírban alvó édes apám, — én
Téged kereslek !

TÍZ ESZTENDŐ ÓTA.

— Apám emlékének. —

Minden esztendőben felsír egy-egy nóta
Tíz esztendő óta!
Mindmegannyi egy-egy fekete útjelző.
Tíz esztendő előtt szólott a legbúsabb,
Sírt fel a legelső.

Tíz esztendő óta de mennyi sírt ástak
Embernek, virágnak!
Nyirkos mélye hányat fogadott magába,
Hány szív tévedt be a fekete semmiség
Vak sivatagába . . .

Hány vérző szív gyógyult, hány könny-ár
apadt ki,
Hány új seb fakadt ki, —
Hányszor harsant újra harcok riadója —
S hány gyásszal lett dúsabb a föld nagy határa
Tíz esztendő óta! . . .

Hányan mentek hozzád a fekete mélybe,
A vak síri éjbe,
Akiket szerettünk, — akiket szeretnél!
Elröppent lelkedhez tíz esztendő óta
Hány lelket öleltél!

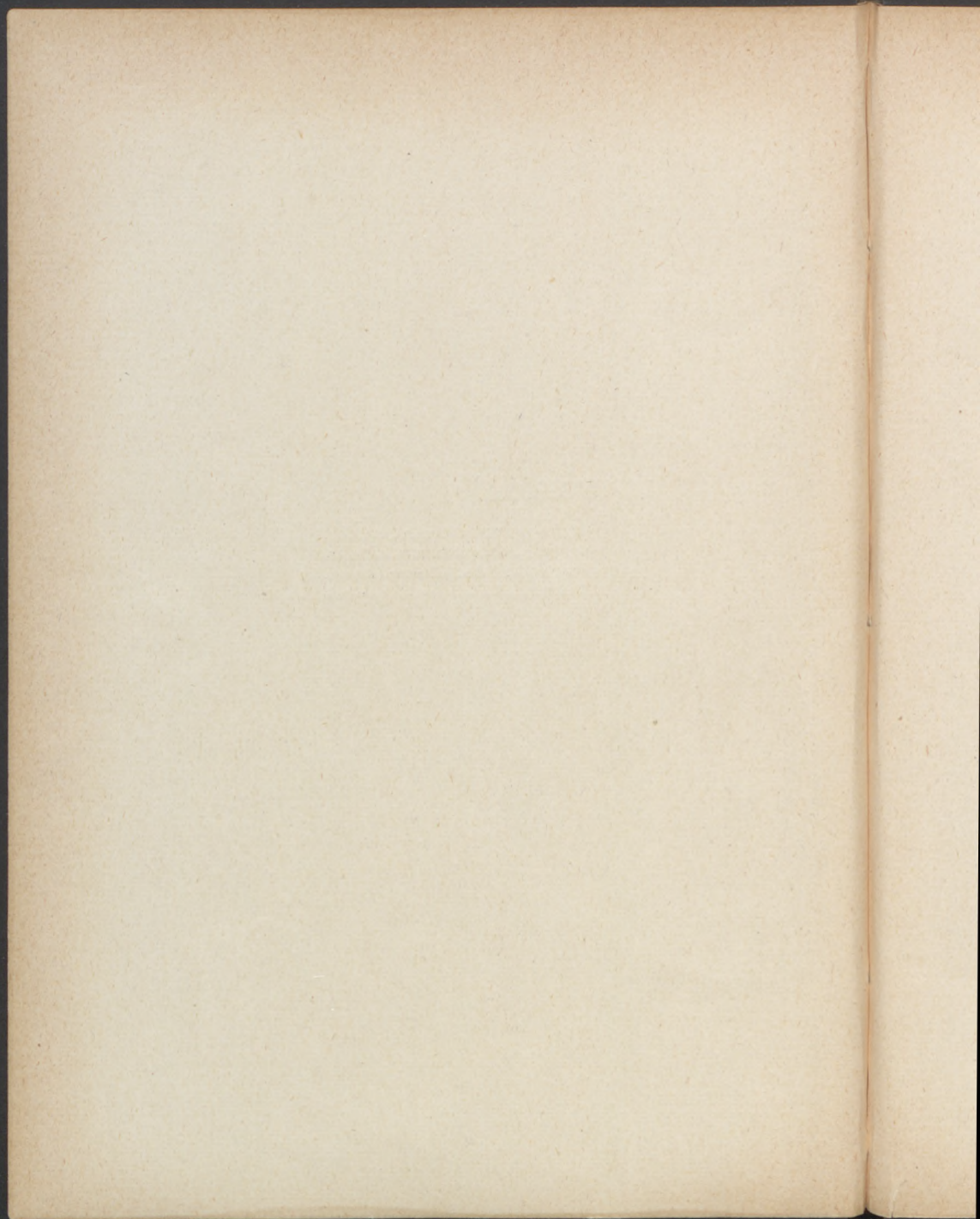
Tíz esztendő óta tavasz-ragyogásban
Valami nagy gyász van . . .
Más szív meg sem érti, csak én érzem, látom
Amint titkon, lassan
Egy fekete fátyol leng át a világon . . .

Nagy fekete fátyol tíz év előtt szállott,
Lelkemen megállott:
Ujjongó akkordok azóta nem csengnek,
Azóta virul csak fekete virága
Az én életemnek . . .

Azóta borul a nap aranyló fénye
Bánatos sötétbe —
S harmat hullásában én csak könnyet sejtek
Tavasz leggyönyörűbb napján, — amióta
Téged eltemettek . . .

IMPRESSZIÓK.

Magányos utamon amíg bolyongok,
Megállítanak a szívek, színek, lombok.
S mit halkan, titkon lelkemnek susognak :
Átadom mind e halvány kis daloknak...

ISTEN.

Nincsen olyan ember, akit le ne verne
Az életnek ezer gondja, bűja, terhe,
Sok szomorúsága, —
Kinek, ha előtte veszve látszik minden,
Ne szállana hozzád, nagykegyelmű Isten,
Esdeklő fohásza.

Te gyönyörű Eszme, ott, a fényes égbe,
Te vagy a csüggedő lélek menedéke,
Végasza, szerelme!
Mi lenne belőlünk, ha téged nem tudnánk,
Vészes éjek árnyán merre, hova futnánk
Védelmet keresve?

Mért nem szédít alá meredélyek széle?
Tomboló viharban mért állunk — nem félve
Villámok csatáját?
Feldúlt kicsi fészek újra miért épül?
Mért nem félti a szív újabb jégveréstül
Zsenge gabonáját?

Ezer sebtől vérzők gyógyulás mért hisznek?
Ki adta a reményt a haldokló szívnek,
Hogy megint feléled?
Mért tűnik nyomában a kesergő bánat?
Mért apad el könnye özvegynek, árvának,
Ha veled beszélhet?

Oly jól esik tudni, hogy te élsz felettünk
S örvénybe süllyedni nem hagyod a lelkünk
Amelyet te adtál! —
Te vagy az örök, nagy, biztató szivárvány!
Mindent elveszítve még se bolygunk árván,
Ha te, jó Istenünk, szívünkbe maradtál!

RÓZSAFA-ERDŐ.

A szerelem szép, illatos szirmú,
Pirosló rózsák erdeje, —
Szálló lepkével, zengő madárral,
Aransugárral van tele !

De ha az égen a csalódások
Vihar-felhője megjelen :
Lepkéje elszáll, madara hallgat,
Sugara eltűn hirtelen.

S illatos, édes rózsafa-erdő
Hervadó szirma hullongva száll.
Bús, omló könnyek titkos esője
Nem költi szép, új életre már !

De hogyha elzúg a vihar árja :
Elapad a könny tengerre —
S rózsafa-erdő új illatárral,
Szálló lepkével, zengő madárral,
Napfénnel lesz ismét tele.

TI ÉGŐ DALÚ LÁNYOK.

Ti szilaj énekű, ti lángoló szavú
Poéta lányok :
Nekem oly gyönyörű, mégis oly idegen
A ti danátok.
Lent jártok mélyen a szív és a szerelem
Forrongó kráterébe —
S dalotok mint a tűz, rejtett vulkáni tűz,
Lövell az égre.

Oly mély és izgató, oly szívbe surranó
A ti szilaj danátok !
Én még sem vágyom e káprázatos világ
Dalosának hozzátok !
Oly félve olvasom forró, bús dalotok :
Én nem tudok úgy írni . . .
Engem a szerelem másra nem tanított,
Csak lemondani, sírni . . .

Minden dalotok egy dús délszaki virág, —
Enyém csak rét szülötte,
S nem bűvös dalú és csodaszárnyú madár,
Csak lepke száll fölötte . . .
Ti égő vágyakat, tűzlángú csókokat
Daloltok meg merészen :
Az én halvány dalom : pár síró, bús akkord,
Mely tova-leng a szélben.

Ti rátok intenek : boldog jövő hite
És ragyogó remények, —
Én akkor is sírok lemondón, szomorún,
Ha néha tán remélek . . .
Az én dalom csupán egy pár könyet fakaszt
S nem gyújt emésztő lángot, —
De *érezni* talán azért én is tudok,
Ti égő dalú lányok ! . . .

ÜNNEPI ESTE.

— Ünnepi este
A hold fényétől ezüstre festve
Hallgat a táj.
Apró kis felhők foszló árnyába
Rejteznek olykor, titkos homályba,
A holdsugár.

— Ünnepi este
Mintha imádság kélne rezegve
Gyöngyvirág kelyhén
S orgona-fáknak illatos, tiszta,
Bűbájos, édes, bódító szirma
Hullongna enyhén . . .

— Ünnepi este
Titkos, hő érzés száll a szívekbe
Lágyan, szelíden.

Enyhül a bánat, tűnik a kétség
S ezer kis bimbó hajt a reménység
Fáján, a szívben.

— Ünnepi este
Mintha a Béke szállongna szerte
A légen át, —
Fájó lelkekre álmot borítva,
Hogy ne köszöntse egy szív se sírva
Pirosló pümkösd szép hajnalát!

HOGY EMLÉKEZTET NÉHA . . .

Hogy emlékeztet néha egy idegen arc,
Melyet azelőtt tán sohase láttál,
Valakire, akit feledni akarsz —
S kit valaha szíved mélyére zártál.

S bár sohse szóltál vele tán azelőtt :
Úgy érezed mégis : régi barátod —
S vágy hajtja szíved : nézni, csak nézni őt,
Hogy bolyonghasd újra a régi világot . . .

Szeme ha rád néz, ajaka ha szól :
Valaki másnak arca tűnik elédbe,
Ki feltámad az álmok sírja alól,
S kinek szeme vágyón nézett egykor tiédbe.

Érzed rég elhervadt virágok illatát —
S rég eltemetett vágyak támadnak fel erősen,
Rég eltűnt sugarak mosolyognak reád
S rég elszállt sóhajok kélnek a levegőben.

Megcsap valami régi lágy szellő-suhanás —
 És mintha oszlana a felleg a szívedről . . .
 S bár lelken az ősz, a köd, a hervadás:
 Vágy hajt: álmodni újra tavaszról, szerelemről!

Vágy hajt, ha rád mosolyg az az idegen arc,
 Bolyongni újra eltűnt tündér világok berkét
 Valakivel, akit feledni akarsz, —
 Valakivel, akit ma is szeretsz még!

AZ ERDŐ ÉG.

Gyorsan dereng az erdő éjszakája,
Már itt a hajnal? Oly korán virrad!
Rebben a lombok dús madár-világa,
Riadva szökken vackából a vad,
S remegő innal mindtovább oson . . .
Csudás egy hajnal! Ilyet még nem értek!
Ízzó lángnyelvek kapdosnak az égnek,
Szikra-eső hull, pernye, füst, korom . . .

Nem hajnal ez: a poklok éjszakája,
Kiszabadult egy égő arcú rém!
Bilincseit tikon vadúl lerázta
S kiröppent vígan éjnek idején.
Talán egy pásztor, tilinkós szavú,
Szunnyadt el valahol, a tüze mellett,
S most beborít itt mindent fű-fa helyett
Az elmúlás jelképe: a hamu.

A lombokon szét lángrózsák virulnak
Vakítva izzó tüzes levelek,
Míg mind egy órjas lángoszlopba fúlnak
S megostromolják daccal az eget.
Egy lángkolosszus az egész határ;
Izzó arany az erdő, minden ég már! . . .
Fészke felett, melyet elnyelt a vész már,
Sikongva repedes szét ezer madár! . . .

Tobzódva tombol, zúzva, törve gázol,
Dúl vad gyönyörrel szanaszét a láng,
Mintha egy óriás tűz-oceánból
Kitódult árba fúlna a világ! —
Mintha egy égig érő tűzima,
Láng-áldozat vón, Úrhoz méltó mágja,
Amely az Ő trónjáig érni vágya
És semmivé csak aztán omlana . . .

A zsarnokot, mely dacol éggel, földdel:
Az *embert* most, hogy gúnyolja e rém,
Ki neki máskor oly hivalgó göggel
Tartja a lábát görnyedő fején!
A szabadult rab most, hogy fenyeget,
Elnyelni készül az egész világot! —
Oh, de segít az Úr, a jó, az áldott,
Hol föld lakói tehetetlenek:

„Elég!“ — szól és a zápor megered.

IRODISTA LEÁNYOK.

Fészek-vesztett madárcák,
Ti, kis árva leányok,
Ti, kik az élet útját
Súlyos, nehéz munkában
Szomorúan rójátok.

Gyöngéd szívetek vérzik
A göröngyös ösvényen.
Nincs puha fészketek már,
Mely hideg ellen óvjon
És viharoktól védjen.

Küzködtök gonddal, bajjal,
Hidegséggel, közönnyel, —
Ajkatokon mosollyal,
A szívetekben búval
S a szemetekben könnyel!

Ne sírjátok, csak tűrőn
Hordjátok a keresztet, —
Meghallja a jó Isten
A panaszt s az ímát is,
Mely ajkatokon reszket.

Áldása felemel majd,
Csak bízzatok ti benne!
A bú nem tart örökké
S nincs olyan szenvedés sem,
Melynek vége ne lenne!

Csak tűrjete ti bízón,
Várjátok jobb napokra. —
A munka glóriát fon
Szomorú, édes, tiszta,
Fehér homlokotokra!

— Ha tudnátok: mily büszkén
Tekintek én reátok, —
Ti bátor harcosok, — ti
Fészek-vesztett madárkák, —
Ti, kis árva leányok!

AZ ÉJSZAKA.

Ne féljetez az éjszakától
Ti szenvedő, bús emberek.
A szív se ég, a szív se gyászol, —
Mikor a bú is szendereg.
Mint könnyű édes, puha fészek,
Csak az a kis zúg a tiétek,
Hol fejetez álmra hajlik,
Szép pihenésre csöndesen.
Ott télben is patak morajlik
S virág nyílik a réteken,
Mosolygón, szépen, színesen.

Ne féljetez az éjszakától,
Ti szenvedő, bús emberek!
Mit nem kaptok a napvilágtól:
Az éjsötétben tiétek.

Tündéri tájak, bűvös képek,
Szerelmes álmok, ölelések —
S hol nincsenek bús ébredések!
— Aludjatok hát csendesen!
Aludjatok ha fáj az élet,
Álmodjatok csak édesen —
— S ne keljetek fel sohasem! . . .

KRISZTUS ÚTJA.

És indul Ő, — az út mind nehezebb,
Vérzik a sok tövis-okozta seb.
Kiméletlen hajszojja a pribék,
— S a hegytető oly messze-messze még!

Ég bús, tövis-vert homlokán a kín,
Esdő ima kél sápadt ajkain, —
Míg káromolva űzi Őt a nép . . .
— S a hegytető oly messze-messze még!

Görnyed a váll és ingadoz a láb,
Ha roskad: korbács hajtja Őt tovább . . .
Nem kér kegyelmet, nem jajdul: „elég!”
— S a hegytető oly messze-messze még!

De szenvedő lelke előre száll:
Ott várja már a gyógyító halál,
Melynek nyomában nyitva áll az ég . . .
— S a hegytető oly messze-messze még!

És így megyünk mi O utána mind :
Hordván keresztet és ezernyi kint,
Mely lelkünk mélyén olthatatlan ég ! —
— S a hegytető oly messze-messze még !

DALOLJATOK.

Daloljatok csak lelkes, szerelmes ifjú költők,
Vad lobogású, izzó, lázongó dalokat!
Mint tenger, melynek árja minden gátat ki-
döntött,
Úgy döntse szívetek is le mind a gátakat!

Oh, csak daloljatok ti, csapongjatok merészen,
Amíg felétek íntnek az álmok útai,
Daloljatok, míg izzón ragyog a nap az égen,
Fürödjetek az égő lángsugarakba ti!

Fáradt, öreg, beteg, bússzívek még feldobognak,
Ha hallják töletek a friss, új melódiát, —
Mint elesett vitézek, rohamra ha dobolnak:
Próbálják még sebzetten folytatni a csatát.

Ne várjatok, míg lassan kihül az égő láva,
Míg a megáradt tenger medrébe visszatér:
Míg hevílnek a szívek danátok hallatára:
Áldozzatok fel mindent, a dalnak, a dalér'!

Áldozatok fel mindent, amíg fennáll az oltár,
Melyet álmok kövéből szívetek épített!
Ne várjátok a dért meg, mely mindent letarol
(már
S elpusztít vágyat, álmot, szerelmet és hítet!

Daloljatok! — Hisz addig daloltok leghivebben,
Amíg mosolyg az élet és minden fiatal!
— Daloljátok a májust szerelmes énekekben,
Letarolt őszi tájon aztán minek a dal?

2

A ROM FÁJA.

Ósrégi templom barna rom-falán,
Magasan, fent, egy görnyedt kis fa nőtt.
Madár csőréből hullott el talán
A magja egykor, sok-sok év előtt, —
Vagy szélvihar söpörte fel oda
S esőcsepp ott a porba rögzíté:
Így nőtt a fa hol eddig csak moha
S gyér fű szorult a vén kövek közé.
Tán oly magasra Isten-kéz vetette,
Hogy bámulhassa, de el ne érhesse
A többi mélyen alatt zöldelő
Gyümölcs-, diófa, nyírfa és fenyő.
Áll fent a fa társ nélkül, egyedül,
Fenséges helyen, de védtelenül.
A vész legjobban őt emésztí fenn,
Ővé a nagyság, de egyéb misem !

A ságár legtovább enyelg vele
Ha kél a regg', vagy száll az este le,
Ő mégis görnyedt, sáppadt, halavány,
Csak tengődik ott, fent, a rom falán.
Nincs ott gyökének éltető talaj;
Alig hat hozzá a víg földi zaj.
— A többiek irigyen nézve rája,
Nem sejtik, hogy őt meg levonja vágya.

Olyan, mint egy nagy ember, kit a lét
Világuralgó polcra helyezett,
Mégis görnyedten hordja a fejét,
Mert szíve titkon vérzik és beteg.
Hő szomját a dicsőség el nem oltja,
Nagy álmok helyt kicsiny, de szép valóra
Vágyik a szíve a magasba, fenn,
Hol fény ragyog s virág mégse terem, —
Hol őt éri bár a legtöbb mosoly,
De mind hazug, hizelgő, vagy komoly,
Mind hódoló, vágyó, — de távoli, —
Nem boldogítja, csak lelkét öli.
Vágy vonza őt a többihez a mélybe,
Virágos völgybe, — árnyba bár s veszélybe, —
Hol váltja az üdvöt százannyi gond! . . .
Odadna érte rangot, hirt, vagyont, —
Mindent, mindent, csak egy szívet találna,
Akinek ő — s aki neki az álma —

S akivel egy kis zúgában a földnek,
Hol nem törődne véle senkisem, —
Átadná fájó lelkét a gyönyörnek,
Miről ott, fent, nem mer álmodni sem . . .
Eltűnni vágyik annyi millióba,
Tobzódni a hulló virágsziromba,
Melynek csak illata leng most feléje,
Gyönyört, szerelmet, üdvöt sejtetőn . . .
— De állani kell, csak állni fent, a fénybe, —
Egyedül a tetőn! . . .

A VÁSÁRBAN.

Ott, künn, a piacon, a nagy vásári zajban,
Ott áll a templom, — égbe fel nyújtva
(tornyait. —
Mint zöldelő oáz, az órzás sivatagban :
Hívógatólag ínt.

Oh, de ki hallja meg hívó szavát, hisz itt, lenn
Vásárlók zshivaja, alku lármája zsong,
A pénz az úr ma itt, a pénz és nem az Isten, —
Harang hiába kong.

De mégse ! Lám : amott egy vén paraszt le-
(térdel

A zárt ajtó előtt, a templom küszöbén
S át fonja reszketőn a zárt a két kezével
És köny ül a szemén . . .

Nem ! Itt is úr vagy, — ó, ura a fényes égnek, —
Egy szívben millió szívnek imája száll !
Nem vagy feledve itt, — itt is imádnak téged,
Te mennyei-király !

A lét-harcok között, a vad vásári zajban,
Te ott vagy mindenütt a szív mélyébe benn!
Egy-egy esdő ima száll mindenik sóhajban
Feléd önkénytelen!

Nem, oh nincs veszve még a hit! Oh nézd
(ez embert:

A vásár zaja közt hívón feléd tekint!
Lelkünkben titkosan jószágod és kegyelmed
Így kérjük esdve mind!

S még annak is, ki tán léted fennen tagadja,
— Bár öntudatlanul — lelke tiéd marad!
Szent nagy neved előbb-utóbb ajkára adja
Egy titkos pillanat!

VÁROM A HAJNALT.

Mikor a hajnal feldereng sáppadt,
Homályos, halovány színeivel :
Álmok honába kimerült, fáradt,
Vergődő lelkem akkor nyugszik el.

Az éj, ha ránk tör néma árny-sereggel :
Tünnünk kell a harcot védtelenül.
Hogy várjuk a hajnalt könnylepte szemekkel,
Hogy lessük : szép arcra mikor derül.

Oh, be hosszú az éj s oh, be kegyetlen,
Hogy szenved a szívünk, mily elhagyott !
Rémalakokkal harcol szünetlen
S feltámad a multból a sok bús halott.

Szenved a gyötrött test, fekhelye jég-páncél,
Takarója tűzláng, a párnája kő . . .
Míg végre a hajnal, mint tündéri-lány kél'
S vigaszul a kínok méreg-poharáér
Szép álom-lepelt ránk szánakozva szó !

ÖSMEREK ÉN . . .

Ösmerek én egy öreg embert,
Egy tarlott fejűt, reszketőt.
Nagy kertben köszönti a reggelt,
S az este is ott éri őt.
Kedvenc helye a kerti méhes
S úgy elmélázgat a gyepen.
— Szánom, hogy öreg és köszvényes,
És mégis úgy irigyelem!
— Ti halni vágyó fáradt ifjak,
Nézzétek őt, az öreg embert:
Tudja, hogy végleg itt az alkony —
És mégis úgy várja az édes,
A mosolygós tavaszi reggelt!

S ha jő az ősz s október árnya
Ráfekszik kint már fűre, fára
S a kert halványul hervad, sáppad:
A kis öreg is egyre bágyad . . .

Kedvenc pipáját szopogatva,
Elüldögél a kályha mellett —
S el-el tipeg még néha, néha,
Körülbolyongni kint a kertet,
Mintha nem hinné, hogy tűnőben
Megint sok, hosszú hónapokra
A lomb, a fény, a dal, az illat —
És nem virul a rózsabokra . . .

A kis öreg oly bús ilyenkor, —
Hallgat, pipázik s néz a kertbe,
Mintha ezer emléke volna
Minden virágban eltemetve,
Minden kicsiny hulló levélkét
Még sirat ő, mint jó barátját —
S tán arra is gondol, hogy hátha
Tavasszal őt többé nem látják!
. . . És búsul csendben és öregszik,
Tavaszt remél ha kél, ha fekszik,
— S mikor végül megint fakadnak
A kis rügyek a kerti fákon:
Boldogabb ő, az öreg ember,
Mint bármely égő, tüzes szívű,
Szerelmes ifjú a világon!

KARÁCSONY ESTE.

Ezerszer elzengték, ezerszer meg írták
Gyönyörű karácsony, édes ünneped!
Nincsenek ilyenkor zöld lombok, pacsirták,
Mégis csupa derű a költészeted.

Nő milljó virágod, ami nem a földből:
Szerető szívekből sarjadzik ma ki!
Kunyhóban, kastélyban dús fenyő-fa zöldül,
Csillognak, ragyognak hajlós ágai.

Míg a színes gyertyák serege fellángol
S kicsi lelkek nézik boldogan, bohón:
Valami varázsos rózsaszínű fátyol
Terül a szívekre lágyan, álmodón

Mintha annak a rég eltűnt tündértájnak
Képe újra nőne . . . nőne hirtelen,
Amit gyermek szívek kicsi Jézusának
Súgárzó alakja fon a lelkeken.

Fásult szívek titkon feldobognak újra,
Rég letűnt emlékek mécse lángra gyúl.
Mintha tova tűnne annyi évek súlya,
Mintha nem bolyongnánk boldogtalanul!

Mintha azokra is, kiknek szíve gyászol
S gyógyulást a léttől mindhiába vár, —
Mintha azokra is rózsaszínű fátyol
Borulna ez estén — pillanatra bár . . .

A BÁNYA-VASÚT.

Tátong a bánya örökös éjje
A mélybe lent
Kicsi vonat fut zúgva beléje, —
Utján pár mécses sáppatag fénye
Alig dereng.

Zord férfi arcok megtörő árnya
A szén-falakon
Imbolygó, titkos, bús táncot járva,
Suhan mind beljebb, beljebb az árnyba
Hallgatagon.

Zord férfi árnyak suhanva szállnak
A mélybe, lenn —
S nyomukban érzik, bármerre járnak
Halk zörrenését a csontkirálynak
Önkénytelen . . .

STRÓFÁK.

1. A GYÓGYULÓK.

Mennyi mosolygó arcot látok —
S a szívben titkon mennyi átok,
Kín, jaj, búbanat, könny remeg!
Egy sáppadt arc, egy könnyező szem,
Száz közül, — a többi erősen
Lelkébe folytatja, hogy beteg.

Féltőn takarja vérző szívét,
Hinni, remélni vágyik ismét
És küzd a búval szilajul! —
De hány napot áldoz fel addig,
Hány éjjel szenved át virradtig,
Amíg gyógyulni megtanul!

2. A SZERELEM.

Mint egy sugárzó égi csillag
A szív egén ha megjelen,
Mint szép tavasz, mint rózsza illat:
Olyan nekünk a szerelem.

Arany ködével ha behintett.
Egy életen át hűn követ
S úgy simul hozzá szívünk, mint egy
Borongós, édes,
Napfényes dalhoz a szöveg . . .

—

3. SZÉP CSILLAGOK.

Szép csillogok, kik nyári éjjen
Leszédültök a föld porába:
Úgy jártok, mint a szív, amelynek
A szerelem egész világa,

Meggyulladtok a nap varázsos.
Minden átjáró láng hevétől —
S megsemmisülve, összetörve
Hulltok aztán ti le az égből.

—

4. TE FEKETE VILÁG.

Te fekete világ, ott, a pisztoly csövében,
Oh, mennyi elgyötört szívnek vagy mene-
(déke! —

Mélyedben, a csudás, a rejtelmes sötétben,
Ott int a gyógyulás, a feledés, a béke.

Nincs aztán bú, se harc, csak álomtalan álom ...
Benned lakik a nagy, szent Boldogság: a
(semmi.

— Egy pillanat csupán — s mi halkan,
(könnyű szárnyon
Szállunk pihenni! . . .

SÓHAJ.]

Miért van az édes Istenem,
Oh, mond, miért van az,
Hogy egyszer nyit csak minden szívbe, benn
Az ifjú, szép tavasz?
Mért veszjtük el oly gyorsan a sugárt,
Mit öröknek hívének? —
Vagy mért nem bírjuk megbecsülni hát,
Míg a miénk?

Oh, mért nem gyűjtjük a virágait
A tél szakára mi?
Mért hogy az ősz csak bánatra tanít
S lemondani?
— Oh, én uram, miért adtál tavaszt,
Oh, mért adtál nekünk,
Ha megbecsülni nem tudjuk mi azt,
Csak hogyha már letűnt!...

PLEIN AIR.

Szinpompás rétek, dús erdők lakója
Volt szívem is, a balga, a beteg . . .
Azt hittem : mindég nyilni fog a rózsza
S ragyogni fog a nyári nap meleg . . .

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY
AT HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

HOLDFÉNYBEN.

Sáppadt fejét ködárnynyal borítva
Figyel a hold az égi mezőn.
Képe a vízben millió szikra,
Aranylón ringó hullámözön.

Vagy a vízen tán csillagraj úszik
A „tej-út“ szállott fürödni belé, —
Az esti-szellő halkán szétkúszik
S csókjait hinti az erdő felé.

Aztán búcsuzva tekintget széjjel
A hold s behunyja fényes szemét.
Titkos palástját bontja az éjjel,
S hull, hull belőle szét a setét . . .

Mint egy nagy szürke szemfedél: úgy száll
S alatta minden álomba ring, —
Míg jó a fényes hajnali sugár
S foszlánynya tépi, szétszórja mind!

TAVASZI RIADÓ.

A föld aranyszálu, sziporkázva izzó,
Szerelmet lehellő lángsugárban ég.
Fakadozik a sok barna, kicsi bimbó, —
Sejtelmekkel, vággyal van teli a lég.

Perzselő tűzcsókok költik a mély álmu
Tündéri leányzót új életre fel; —
Bomlik már kezében az ezer virágu,
Illatos, gyémántos zöld bársonylepel.

Indul az új élet lázongó rohamba,
Miként az ereken az ifjúi vér,
Mikor minden élni és szeretni hajtja,
És sehol bús emlék, hervadt falevél.

Ki gondol most ősre, őszi borulásra,
Amíg aranyfátyol védi a jelent?
Sírunk a sors úgy is oly hamar megássa, —
S kitudja: virul-e tavasz odalent?

Rajta, míg óráink könnyedén suhannak,
Amíg daltól hangos a rejtett csalit !
Rajta, csak előre, utána a vadnak,
Míg fujja az élet a víg „hallalit !“

Fel csak, élni, élni, altatni, temetni
Mindent, ami fájó, a szív fenekén !
— Siessünk dalolni, csókolni, szeretni
Pirosragyogásu tavasz idején ! . . .

VIRÁGOS-ÁG.

Virágos-ág, te gyönyörű, te szép!
Regélsz mosolygó, szép tündér-regét
A fán hajlongva, fenn.
Körülölelnék édes illatok,
Sovárgó vágyak, titkos sóhajok,
Lágyan, szerelmesen . . .

Aranyságárban fürdesz, kis kacér, —
Ruhácskád rózsaszín, vagy hófehér,
Lenge tündérszövet.
Elbódítod a könnyelmű bogárt,
Szerelmesen, mely közeledbe szállt —
És csókodért eped!

Virágos-ág, te gyönyörű, te szép:
Víg, boldog szívek hallgatják meséd,
Mert bennök is virul

A kikelet és lombot hajt az ág —
És rajtok is ezer kicsiny virág
Nevet, örül, pirul.

Virágos-ág, te gyönyörű, te szép:
Bús fájó szívek könnyezik meséd,
Ha rád tekintenek.
Azokban nincsen rügyező tavasz,
Csak néma bú, mely könnyeket fakaszt
Rég tűnt üdvök felett.

Virágos-ág, te gyönyörű, te szép,
Regéld azért csak bódító meséd
A bús szíveknek is!
Hátha meglátják még a sugarat,
Hátha megérnek még egy szép nyarat,
Egy új szerelmet is!

MÁJUSI DAL.

Már jön a május,
A bűvös, bájos,
Mely szíveket gyújt,
Szerelmet ad !
Sugaras álmok,
Lobogó lángok,
Perzselő csókok
Ölelnek át !

Illatok kélnek
Szárnyán a szélnek,
Lepkék keringnek
A légbe, fent.
Aranysugárból
Szivárvány-fátyol
Szövi keresztül
A végtelent !

Nyílnak az édes,
Virágtól ékes,
Hullongó szírmú,
Májusi fák, —
Bármerre nézek :
Szárnylebbenések,
Sóhajba fúló
Melódiák!

Mintha titokban
Virág-szírmokban,
Zengene édes,
Tündéri dal, —
Mely álmok, vágyak,
Délszaki tájak,
Varázsos üdvök
Berkébe csal . . .

Mily szép is volna,
Ha a dal szólna,
Ha a rét nyílna
Örökre már!
S tavasz-derűre,
Szerelmes üdvre
Nem adna ősznek
Helyet a nyár!

Mily jó is lenne
Télre, hidegre
Nem kéltni többé
Sohase fel!
S aranysúgárban,
Májusi lázban,
Csók közt enyészni
Örökre el! . . .

A MARGITSZIGETEN.

Az a varázsos édes illat,
Mely szerte leng a légben itten :
Valami zsongó dalt fakaszt ki
Titkon a szívben !
Mint láthatatlan angyalszárnyak
Cirógatása száll a szél —
S valami édes bűvösbájos
Ősrégi regéket beszél.

Nincs hallásom és még is hallom
A bűbájos zajt szerte-szét,
A madarak csicsergő szóját
És a lomb halk neszt . . .
Ezer virág-fürt hullogatja
Illatos, tiszta szirmát széjjel
A parton zöld fák lomboztatja
Hajlong, enyelg a mélyvel.

Te szép sziget, te bűvös-bájos
Leánya a szép Budapestnek,
Te békét híntesz minden szívnek,
Akik csak búsan felkeresnek.
Légy áldott! Millió virágod
Gyógybalzsamát áraszsa rájuk! —
Érezzék itt a boldogságot,
Mint én, a koldusok s királyok!

ERDŐBEN.

Ködárnyas, lombos, rejtett erdő mélyén
Lüktető szívvel, álmodón megyek,
Csapzott avar közt, meredélyek szélén,
Valamit várok, sejtek, keresek . . .
Aranyszín friss, csipkés levéltömeggel
A sáppadt páfrány kúszik szanaszét,
Egy-egy fatörzs indák közé veszett el
És úgy lesi a szellő halk nesztét.

Úgy vágyom zöld mohos keblére hullva
Pihenni ringó, lágy, selyem ölén, —
Ott, hol magányos kis patak fut zúgva
S ragyogva táncol vad sziklák kövén, —
Míg össze hajlik, ingva leng az erdő
És sóhajtása érint titkosan,
Ha lomb-haját a fürge, kósza szellő
Megsimogatja orvul, pajkosan . . .

Sötét fenyők csoportja áll élembe
S egy-egy mohos törzs dől át az uton,
Míg bolygok, mintha megvolnék igézve
S valamit érzek, — hogy mit: nem tudom . . .
Sírnék és mégis felújong a szívem
S valami édes hévvel megtelik . . .
Valami vágy hajt, minek neve sincsen,
Valami fáj — és még is jól esik! . . .

Mintha egy rejtett zöld szigetre dobva
Egy új, csodás hon intene nekem . . .
Smaragdszín fátyolát fejemre vonva
Az erdő elringatna csendesen —
S átszállna egy csodás sóhaj a fákon
S megremegnének a kis levelek,
Míg álmodnám valónak, ami álom,
Hogy viszont szeret akit szeretek . . .

SIET A NYÁR.

Árnyán a hajlongó, hűs parti-füzeknek
Nyári alkonyatban búsan haladok.
Lenn, a kis folyóban, rohanva sietnek
Biboros hullámok, vérszinű habok.
Az alkonyi égnek pirosuló visszfénye
Csillanva, ragyogva százfelé remeg.
Barna felleg-árnyak huzódnak az égre.
Magas hegyek ormát némán ülve meg.

Valami köd kél a nyári virulásban,
Könnyes két szemem míg rajta megpihen.
Valami borongás, rejtett titkos gyász van,
Tán nem is kint, csak szívem mélyiben . . .
Szürke táborával jön az őszi felhő
S elfedi a fényes, meleg sugarat.
Hátha utóljára mosolyog az erdő
— Hátha utóljára látom a nyarat? . . .

Ne, oh ne siess még agusztusi élet,
Októberi ködbe úgy is hamar érsz !
De hiába esdek, de hiába kérlek :
Te sietve szárnyalsz, te rohanva mégysz !
Oh, tekintsd, hogy hányan, kik ma még
(mosolygnak,
Kiknek még az élet szép, meleg, színes :
Maholnap lakói tán egy sírhalomnak,
S nem láthatják többé új zöldjét a lombnak !...
— Oh, maradj velünk még szép nyár, —
(ne siess !

VÁD.

Fekete árnyak szállnak szerteszét
És mintha kélne halk szellem-beszéd :
Didergő lombok, remegő virágok,
Utánam súgják amerre csak járok
S előlem félve rebben a madár :
„Az ősz ő hozta, az ősz vele jár !“

„Ott él az ősz komor köde szívében,
Zárjuk be kelyhünk, hogy reánk ne nézzen !
Ne illatozzunk, árnyat rá ne vessünk :
Nem engedi, hogy viruljunk, szeressünk
S hogy itt maradjon még az enyhe nyár,
— Az ősz ő hozta, az ősz vele jár !“

Én hallgatom e bús szellem-beszédet
S egy-egy didergő virágot letépek, —
Keblemre tűzöm, úgy melengetem
És csókom forrón, szerelmesen,

Hogy megmutassam, szívem még meleg, —
De a virág csak hervad, didereg . . .
S csak azt susogja az is egyre már :
— „Az őszt ő hozta, az ősz vele jár !“

S én búsan eldobom a kis virágot
S könnyezve, titkos önváddal megállok :
Úgy érzem : az én bánatom a köd,
Mely erdőt, rétet halványan beföd . . .
S mint bűnös bolygok tovább a világba,
Felelni nem tudván e síró vádra,
Mit egyre zúg felém a bús határ :
— „Az őszt ő hozta, az ősz vele jár !“

JÖN AZ ESTE.

Remegő árnyak alkonyi égen,
Sejtelmes, lomha, párás ködök, —
Haldokló sűgár csillan egy résen
Opálos szélű felhők mögött.
Míg sűlyed a nap, sűlyed a mélybe,
Ébred az est, az óriás alak, —
Piheg a föld a léptei alatt,
— Megyek elébe.

Karját kitárva már jön az úton,
Jóságos arcu, szelid öreg.
Remegő szívem roskadva húzom
Feléje, mert csak ő enyhíti meg.
Csókkal fog vonni majd a keblére
S vállára hajtom bús homlokomat, —
Oh, tudom, ő majd szívesen fogad,
— Megyek eléje.

Megyek eléje, az örök estbe,
Tűnő, testetlen árnyak közé,
Köszöntöm némán — s éjszinű leple
Szétterül lágyan fejem fölé,
— Aztán elalszom, várva, remélve,
Hogy szívem, a vérző, a fáradt, a rab,
Többé nem ébred fel, ha kél a nap —
— Megyek eléje . . .

EZÜST ERDŐBEN.

Gyönyörű, holdas téli tájon,
Hideg, dermedt éjszakában,
Gyors, könnyen fűtő, karesú szánon
Vad bércek között jártam.

Mintha fénylő ezüst erdőben,
Álom-országban mentem volna :
Gyémántos lomb ingott fölöttem
S virág hullott le róla.

Kicsiny, habzó patak morajlott
Fagyott szélű, csipkés medrében,
Hó koronával rája hajlott
Egy-egy öreg fűz mélyen.

Álltak, mint groteszk, néma árnyak,
A cserjék, hótól elboritva, —
S ingó, hajlongó táncot jártak,
Ha szállt a szél sivitva.

Szűk, rejtett völgyben, tél fagyában,
Futott a könnyű szánka vélem, —
Csudás fehér-ezüst világban
Repült a néma éjben.

Valami bús sovárgás járt át
A fehérségbe hogy ledőljek
S szórja az ég hulló virágát
Én rám is szemfedőnek . . .

Akkor a fágyos, puha ágyban
Aludhatnék örökre mélyen
S a hosszú, édes álmodásban
Nem lenne ébredés sem . . .

Nem érne soha, soha véget,
Az álom-ország csoda útja —
S járnám az ezüst erdőséget
Örökké vágyva, fűtve! . . .

PANASZ A TÉL ELLEN.

Oh, mily kitartó, mily ravasz
A tél — és mily kegyetlen!
Már küszöbön vár a tavasz
S ő áll még rendületlen!

Nincs szándékában menni még,
Nem szánja meg a földet!
Pedig már kékül fent az ég
És látni itt-ott zöldet.

Oh, mért nem megy, oh, mért nem ad
Már helyet a tavasznak!
A kis rügyek a hó alatt
Maholnap kifakadnak!

Hiszen ideje rég letűnt, —
Úgy fázom, úgy didergek!
Bolyonghatnám már újra künt
A lomb-övezte keret!

Csak menne a tél már tovább,
Hogy nyílnának a rétek!
Virulnának az ibolyák,
S épülnének a fészkek!

Ha még sokáig itt marad:
Én azt hiszem: a szívem
Örök tavaszt keresni majd
Még el visz engem innen!

HANGOK A CSENDBŐL.

Az álmaim csak északi fuvalmak,
Melyek nyomában dérré lesz a harmat,
S hol déli tájnak csak sóhaja jár,
És nincsen lomb, nincs éneklő madár . . .

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF BOSTON

FÉLEM A CSENDET.

Csalfa tündérnő, lágykarú, enyhe,
Sugárzó szemmel tekint szemembe,
Hazug mosollyal szivárványt lenget
S álomlátások kertjébe enged.
Simogat szépen, elaltat lágyan,
Járok napfényben, járok virágban,
Zene zeng, dal kél körültem szerte —
És felrázz durván a legszebb percebe . . .
— Körül tekintek: zene, dal semmi!
Sivatag mélyén kell nekem menni . . .
Nem dalok rétje, nem zengő álom:
Csendország csendje ül a világon —
S elomlom sírva . . .
Körül vesz álmok sivatag sírja . . .
Mi aranyfény volt borongó felhő;
Mi zöld remény volt: hervatag erdő,

Pár száraz lomb csak, mit sóhaj lenget
S tövis lett, szűrő, minden virága . . .
Csendország csendje ült a világra . . .
— Félem a csendet.

Ő az én örök zsarnokom, kínozóm,
Hol aranyzálon, hol meg bilincsszón
Igy tart ő fogva,
Igy vagyok én az ő örök foglya.
— Nincs nekem semmim, álmom se vágyam,
Nem engedi, hogy végig bejárjam . . .
Elrabol, elront, szerteszór mindent,
Utamat állja irigyen kint, bent . . .
Ha ad is olykor: csak megmutatja,
Másik kezével vissza ragadja, —
S hogy jobban fájjon :
Megcsillogtatja aranyugáron. —
Szívem hiába eseng, sír, lázad :
Csendország csendje őrzi a zárat,
Míg a lét-óra utolsót lenget . . .
— Félem a csendet !

AZ ÉN BARÁTOM.

Együtt vagyunk mindég, te velem, én véled. —
Oh, be szürke volna nélküled az élet!
Ami szép a létben, csak te veled látom, —
Kedves szemüvegem, egyetlen barátom!

Hideg lapod nekem oly megszokott, kedves!
Könyvtől elborulva hányszor lettél nedves
S megőrizted híven ezer titkos álmom, —
Kedves szemüvegem, egyetlen barátom.

Te veled láttam két fekete szemének
Szerelmes derűjét, mellyel megigézett!
Te segítettél őt olyan szépnek látnom, —
Kedves szemüvegem, egyetlen barátom.

Majd, ha elmegyünk egy szebb hazába ketten
S eljut oda az is, akit úgy szerettem:
Szolgálsz, úgy-e, ott is, ott, a másvilágon, —
Kedves szemüvegem, egyetlen barátom? . . .

ÁLOMVILÁGBAN.

Az álmok rétjén bolygok, járok
Könnyek harmatában fürödten,
Zsongó dalok közt szállok-szálllok, —
Örök a csend bár körülöttem,
Mely nem törik meg sohasem.
Bús látományok elgyötörnek,
Halk szellem-árnyak testet öltnek
S körülölelnek csendesesen.

Zengő dalok közt szálllok, szálllok,
Szomorún, titkon, halkan, szépen, —
Virágot tépni meg-meg állok
A csoda-bájú álom-réten,
S lehúnyom könnyes szememet —
Aranyos hintán ringva-rengve,
Szálllok a tiszta végtelenbe,
Hová bús lelkem elvezet.

Álom: mi jó benned bolyongni!
 Oh mennyi szépség kék egedben!
 S csillagaidat mind lehozni,
 Mely ébren mind elérhetetlen,
 Távolságok sugara.
 A boldogság csak ott van vélünk, —
 Oh, igazán csak akkor élünk,
 Míg tart az álmok mámora.

Oh, de mikor nem jó az álom,
 Hiába kéred, hívod, várod,
 Magányos, hosszú éjszakákon
 A kínok vérző útját járod,
 Halálos búsan, egyedül . . .
 Ilyenkor mintha sohse jőne
 Reggel a néma szenvedőre,
 Hogy szűnjön a kín ott, belül . . .

Vajh, boldogok-e a halottak?
 S úgy-e, csak akkor érzed, látod:
 Mily tűnő ködfoszlányok voltak
 A vágyságok, csók, álmodások,
 Szerelmes üdvök, mosolyok —
 S nem mondhatok már semmit tiédnek,
 Mikor a túlvilági ének
 Végső akkordja felzokog! . . .

ÓCSKA DOBOZBAN.

Ócska dobozban, lámpa világnál
Mennyi a nézni, sírni való :
Óreg könyv, lapján száraz virágszál,
Írtata nincs már, színe fakó.
Valaki adta valaha régen,
Arca piros volt, szeme szelid.
Májusi napfény lángolt az égen,
Melynek sugára ma is hevít.

Egy kicsi, szürke, kopott levélen
Szép tiszta írás tekint felém,
Azt írta benne valaki régen :
Szeress, szeretlek ... Légy az enyém !
Papirja gyűrött, írása halvány,
Keblembé hordtam titkon, bohón ...
Olvastam százszor, csókoltam balgán
S hittem a szónak bús-álmodón ...

És jön a többi emlék is sorba :
 Táncrendek, rajzok, verstöredék . . .
 Mind együtt van e kis koporsóba,
 Mit átörültem s átszenvedék,
 Egy selymes hajfűrt, hímzett kis kendő,
 S egy féltett arckép üveg alatt :
 A sok mosolygós ifjú esztendő
 Őrzőjeül csak ennyi maradt !

Tünt szenvedések, kihűlt érzések
 Bús temetője : kicsiny doboz,
 Mindegyre fölsír bennem a lélek,
 Ha a mult vágya kezembe hoz.
 Ezer emléked körüleng, rámszáll, —
 Mind édes, mind szép s oly illandó . . .
 Ócska dobozban, lámpavilágnál
 Mennyi a nézni, sírni való !

2

KETTEN, ANYÁMMAL.

Látod, anyukám, nem megy semmi,
Mi nem tudunk már megpihenni!
Elvesz mindent tőlünk az élet
S mit csak reméltünk: semmivé lett.

Járunk pihenni — mindhiába —
Egy helyről másra a világba —
S ha néha egy szebb percre leltünk,
Már fel se vidul fáradt lelkünk!

Mint rossz eb, ránk csahol az élet,
Az emberek csak bántnak téged.
Sok önfeláldozó jószágod
Nem szült mást, csak hálátlanságot.

Ha tudnák, hogy te vagy e béna,
Nyomorult élet támasztéka:
Tán akkor úgy nem sietnének
Mellőlem sírba vinni téged! . . .

Ha tudnák, kik ellened törnek,
Hogy veled engem is megölnek :
S hogy sorsunk úgy is gyász és bánat :
Tán oly nagyon nem bántanának !

PANASZ A SORSHOZ.

Mit adsz nekem, te sors, amiért bezártad
Ajtáját előttem a zengő világnak?
A csend börtönében raboskodva éltem,
Boldog szabadulást egyre csak reméltem,
Hiába reméltem?

Mit adsz nekem, te sors, a sok lemondásért,
A sok bimbójában visszafojtott vágyért?
S könnyek tengerében elzokogott álmok
Jutalmául tőled egy pár boldog percet
Mindhiába várok?

Mért is nem engedték engem is úgy élni,
Hogy nékem is tudjon az erdő mesélni
S száz melódiáját szívem vissza zengje?
Mért is nem szállhatott dal szárnyán a lelkem
Fel, a végtelenbe?

Mivel véded magad, te kegyetlen zsarnok,
Ha majd összeszedem a sok tűnő hangot,
Mely elszállt fölöttem néma, csendesszárnynon
S vádlón a jó Isten elébe mutatom —
Majd a másvilágon? . . .

AZ ÉN OÁZISOM.

Virágos kertben éldegél
Két áldott, nemes lélek.
A lelkem mindég újra él,
Ha oda, mint vándor levél,
Mindegyre vissza térek !

E hely nyugalmas enyhet ad,
Ha az élet megbántott, —
Valami szent béke fogad,
Ha látom a dús lombokat
S az ezernyi virágot !

Áldott, gyöngéd, munkás kezek
Ott szeretettel várnak.
Hozzájuk bármikor megyek :
Vigasztalnak, ha szenvedek,
Szívet, ajtót kitárnak.

Ha távol fáradt-csendesen,
Rögvert útam járóm :
Oly jól esik azt érzem,
Hogy van e földön még nekem
Valahol egy oázom !

Ott édes nyugalom fon át
S oly jó mindent felejtve
Álmodni benned, rózsafák, —
Te szegfű-erdők, — violák, —
Te liliomok-kertje !

ÉN ELMARADTAM.

Állok egy helyben roskatag-bénán,
Nézem, csak nézem az életet némán :
Mennyi dal, mennyi zaj, mennyi tűz benne !
Mint távol csillagfény : úgy hull szívemre.
Tiltott hon ez nekem, csak kapujában
Állongva nézhetem bús haloványan :
Tavaszi-tavaszi mennyi virág lesz . . .
Nézem sóváran, szomjan, tikkadtan . . .
Néma dal, néma zaj, néma világ ez,
— Én elmaradtam.

Oh, pedig a szívem oly fiatal még !
Nem nyílt elég virág, nem szólt a dal még !
Nem ragyogott elég sugár felettem,
Nem volt enyém a lét, — pedig szerettem !

Másnak még mennyi fény, mennyi dal benne,
Nekem már semmim sincs, — mind elsirattam!
S oda hull minden csepp égőn szívemre . . .
— Én elmaradtam.

Mint színes, csillanó, libbenő árnyak:
Körültem álmodón szállnak a vágyak:
Tűzesókok, sóhajok, lángölelések . . .
Föléjük szomorún, didergőn nézek:
Mind futvafút tovább, — mind tilalomfa . . .
Sziklák az utamon, mélység alattam,
Míg végre elbukom egy sírhalomba' . . .
— Én elmaradtam.

MEGZENÉSÍTETT VERSEIMHEZ.

Im : szárnyat kapnak a dalok,
Mik itt, az *örök-csendbe* kéltek !
— Kis dalaim, csak szálljatok
S ne mondjátok, bárhova tértek,
Hogy ez a szív, a ti hazátok,
Csak álmodja a dalt, a hangot ! . . .
— Álomdalok, álomvirágok :
Oly szomorún tekintek rátok,
Hogy szárnyra kélve elsuhanatok !

Kis verseim, csak menjetek —
S mit más dalos szív adott rátok :
Csak zengjen, sírjon a nótátok
S fakasszon titkon könnyeket !
S kiknek búsan felsírtok ajkán :
Az egy se tudja, egy se sejtse,
Hogy az én néma, bús szívemnek
Halott melódiái csengnek
Egy más szíven átszűrve benne ! . . .

GYÓGYÍTS MEG.

Teremtő nagy Isten, te végtelen Jóság,
Gyöngye gyermekednek halld meg esdő szóját:
Oh, gyógyíts meg engem!
Ne hagyj a fekete kétségbeesésnek,
Sötét halálvágnak örvényén fetrengnem!...

Lábam a golgothát roskadozva járja,
Csüggeteg a lelkem, — kishitű és gyáva..
Félek, Uram! . . . Félek!
Félek fenyegető fekete rémétől
Szememre boruló örökös nagy éjnek...

Lásd: én csak szívemmel érzem a hangot,
Madár dalolását, mély szavu harangot, —
Örök csend a sorsom!
Tartsd meg hát világát gyengülő szememnek, —
Oh, ne hagyj, hogy a sors örök éjbe vonjon!..

Nagykegyelmű Isten, te végtelen Jóság!
Gyöngé gyermekednek halld meg esdő szóját:
Oh, gyógyíts meg engem!
Ha másként nem lehet: végy magadhoz innét!
Ne engedd, hogy lelkem megtagadva hitét —
Erőszakkal menjen . . .

KICSINY HÚGOCSKÁM.

Két kis karodat nyakamra fontad,
Csókolj, csak csókolj!
Ha néha könnyet látsz is szememben,
Azzal ne gondolj!
Jer csak csevegjünk. Hol volt, hol nem volt,
— Mesélek szentem . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem!

Hallgasd csak, hallgasd, egy néniről fog
A mesém szólni:
Szeretett volna zengő madárral
Ő is dalolni, —
Lomb susogását, gerle búgását
Hallgatni csendben . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem!

Szeretett volna tavaszban járni,
Virágot szedni,
Fészekre szálló kicsiny madárként
Ő is szeretni —
S pelyhes fiókák játékát lesni
Árnyas berekben . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem !

Oh, de hiába járt a világba
Várva, keresve :
Fekete nagy csend néma világa
Körülövezte, —
Bilincsbe verte, börtönbe zárta
Szegényt kegyetlen . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem !

Nem hallja ő már harang zengését,
Madarak szóját,
Száz lakat őrzi kinyílhatatlan
Börtönajtóját . . .
Igy szenved titkon s így fog meghalni
Örökös csendben . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem !

Mesémnek vége. Ne búsulj rajta
Kicsi virágom!
Hol volt, hol nem volt, tán nem is élt ő
Itt, e világon . . .
Ne vessünk rajta, — ne nézd, ha könny is
Ég a szememben . . .
— Kicsiny húgocskám, ölelj csak engem,
Szeress csak engem! . . .

GRAMOFON MELLETT.

Kicsiny szekrényből zúgó zenekart
Hallgat, figyel a társaság körültem —
És én, akit a nagy csend fogva tart,
Én őket nézem búsan, elmerültem.

Halovány csak az én arcom marad,
Az én szívem nem dobban sebesebben,
Nem érhet hozzám a hang-áradat,
Míg körültem ezrével tova lebben.

Úgy érzem mintha jégpáncéllal fődve
Állnék egy nagy, csudás sugárözönbe —
S hiába ostromol a dal, a fény :
Örök hidegbe, csendbe járok én . . .

Körültem zúg, zsong hangok tenger-árja
S én elsíklom a hullámok felett,
Kormányosom, a csend sötét királya,
Rabláncon tart örökre engemet.

Megyek a ködben, árnyban imbolyogva
Örök sovárgón, örök szomjasan . . .
S míg körül leng a dal, a fény ujongva:
Csak állok, állok sáppadtan, szorongva
S önkénytelen úgy elsirom magam . . .

TEMLOMBAN.

Orgonazengés, ünnepi ének,
Ülnek ott, sorban, ifjak és vének
S a templomajtón
Ki hallszik a sok zengő imádság
Kérőn, sóhajtón.

Ott ül a gazdag, ott a szegény is,
Ott ülök köztük egyedül én is,
Hallgatag csendben.
És mindnek szól az orgonabúgás,
Oh, csak nekem nem!

Én csak úgy sejtem, én csak úgy „látom“:
Hogy száll a sok hang aranyhullámon,
Tömören zengve,
S utánok nézek vágyó bánattal
A végtelenbe . . .

S míg száll a sok hang s csendül az ének:
Úgy érezem, hogy azok felérnek
Egész az égig, —
Míg az én ajkam néma imája
Köddé enyészik . . .

S úgy rám borúl a régi nagy bánat,
Hogy mért nem adtál nekem is szárnyat,
Hatalmas Isten,
Hogy néma ajkam esdő fohássza
Hozzád segítsen !

Hogy szállnék én is hangok hullámán,
Könyörgő, zengő zsolozsmák szárnyán
Eléd ezerszer: —
Oh, hátha akkor megáldanál még
Engem is egyszer! . . .

FEKETESÉG.

Valahova vágyom, valamire vágyom,
Úgy el-el töprengék őszi éjszakákon,
Ha jönni érzem már zord havát a télnek.
Hulló kis levelek elmulást beszélnek,
— Fáj a szívem, félek . . .

Suhannak körültem fenyegető árnyak,
Mintha a sugarak végsőt lobognának,
Mintha utoljára intene az élet,
Mintha kapujába állanék az éjnek,
Nagy feketeségnek . . .

Rá teszem a kezem gyengülő szememre . . .
Sötét, nagy félelem borúl a szívemre :
Az a feketeség a nagy örök csendben,
Az a feketeség, az van az eszemben,
Az fenyeget engem . . .

Uram, ki a lelkek szárnyait kibontod,
Ugy-e, kiterjed még én rám is a gondod? . . .
Igaz a te lelked, ha sújt is, csak áld az:
Ugy-e, a sok bűért, amelyet most rám adsz,
Majd egyszer megáldasz? . . .

PANASZ A RÉGIEKHEZ, ÚJAKHOZ.

Nem néztek hát már sohasem felém,
Ti emberek, ti büszkék, szabadok,
Mikor nagy, néha csendben, feketén,
Keresztem súlyát némán hordva, — én
Köztetek haladok ?

Nincs hát a sorotokban senki sem,
Aki velem még szívesen beszél ?
Mintha csak árnyék lennék a vizen,
Melynek nyomán még a hab is pihen
És egy hullám se kél . . .

Oh, úgy lesem, hogy nézzetek reám
És ne legyen a szótok oly rideg . . .
Az én magányos, hangtalan tanyám
Dérfedte lombbal hol borúl reám :
Nem kérdi senki meg ! . . .

Közületek lantszómra hány megáll
S egy-egy akkord tán könnyet is fakaszt,
De egy se kérdi, egy se tudja már :
Hol él, hol szenved a szürke madár,
Mely eldalolta azt . . .

AZ ÉN HAGYATÉKOM.

— Blankuskának, Barnuskának, Sanyikának. —

Valamit, valamit én is hagyok nektek
Három kicsi szentem,
Bár az életen át vagyont, kincseket én
Soha nem szereztem.
Árva utamon csak dérütött virágok :
Bús dalok teremtek,
Magányos életem dérütött virágít,
Könnyharmatos, síró, bús melódiáit
Hagyom én tinektek !

Ha majd nagyra nőttök s tán belecseng egy pár
Dalom szívetekbe :
Gondoljatok rá, ki édes lényeteket
Annyira szerette, —

Ki bennetek látta, amit megtagadott
Szívétől az élet . . .
Családi boldogság száműzöttje volt ő,
Mindég csak lemondást, bánatot dalolt ő, —
Csak veletek éledt.

Testvéreim édes, szép kis gyermekei,
Három kicsi szentem,
Jöjjetek ki hozzám majd a temetőbe,
Ha én is elmentem . . .
S gondolatok vissza sgy magányos, szürke,
Szomorú leányra,
Aki örök társként hordozta a csendet, —
Akinek szívében mégis egyre zengett
A dalok világa . . .

KIS LÁZÁR-TÁRSAM.

Fakó avarban fáradt szívvel szálló,
Tört szárnyú, csüggedt, szürke kis veréb,
Jer csak velem, — nekünk már nincs megálló, —
Osszuk meg létünk koldús kenyerét.

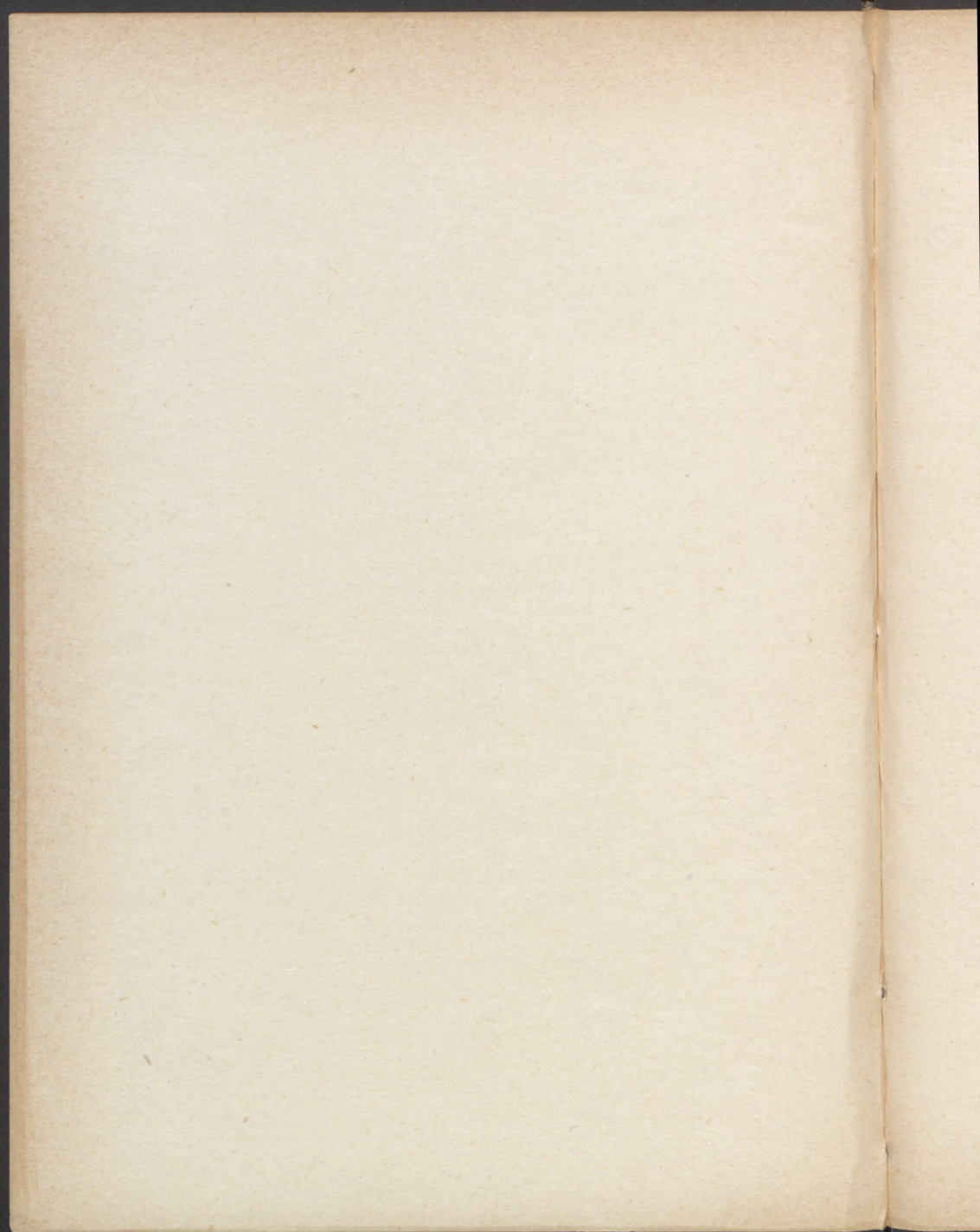
Ne nézzünk mások gazdag asztalára,
Nekünk úgy sem jut onnét semmisem!
— Jer csak velem, szívem kis lázár-társa,
Jer csak, dúdoljunk búsan, csendesen . . .

Kis társam, jer, csak jer velem előre,
Át a leomlott vágyak sírjain,
Majd eljutunk a nagy mesemezőre,
Ahol újong a dal s kacag a rím . . .

Ott vár reánk a szent, a nagy megálló,
S átfonja létünk fakó szekerét. —
— Jer csak velem, te fáradt szívvel szálló,
Tört szárnyú csüggedt, szürke kis veréb!

PUSZTULÓ ÁLOM.

Mind egy-egy könny ez, vagy egy sóhajlás,
— Egy semmivé lett
Virág-igéret . .
Reménység-bimbó . . . tavaszi-hajlás . .

TILALOMFÁK KÖZT.

Ha felejem, hogy a sorsom átok őrzi
És a boldogságot néha még keresem :
Egy kegyetlen szózat szívem úgy elgyötri :
„Nem leled sohasem !“ . . .

Hogyha körülengnek még az ifjú vágyak
Orgonanyíláskor, májusi-fák alatt :
Ott teremnek nyomban a fekete árnyak
S íntenek : „nem szabad ! . . .“

S hogyha feldobog még egy-egy halk sóhajtúl
Haldokló szerelmem árva szívem felett :
Titkos, tiltó szózat durván belezajdul :
„Nem lehet . . . nem lehet . . .“

Csüggedten, tévedten így megyek az éjbe,
Hurcolván a létet, a fájót, keserűt . . .
Egy-egy tilalomfa meredez élémbe
Mindenütt . . . mindenütt . . .

JÓSLAT.

Meglátod majd, hogy egyszer én is
Felébredek még józanul!
A tűz, ha oltják: bárhogy ég is:
Elhamvad s többé fel se gyúl!

Testét, mit egyre vág, szúr, vérez:
Úgy elfásítja a fakír,
Hogy többé semmi kint sem érez, —
Nem is kell hozzá csoda-ír!

Te egyre bántod, vérzed lelkem!
Vigyázz, amíg a seb sajog!
Ne öld meg végkép a szerelmem,
Mely még ma érted sír, zokog!

Vigyázz a tört szárnyú madárra,
Gyógyultan többé nem tied! —
S mi nékem voltál féltve, áldva:
Oly csudaszép tündér világa
Nem lesz te többé senkinek!

ÁLOM DALOK.

I.

Ne költsetek fel, míg enyém az álom,
Takarjon mindtovább a fátyola, —
Tündér világ csodás mezőit járom,
Egy-egy tündér mosolyg minden virágon
S vígan kacagva lejtenek tova.

Hagyjátok őket szívemnek hazudni,
A boldogság csak akkor ínt felém.
Ne költsetek fel, hagyjatok aludni,
A lét ezer bújáról mitse tudni
Az álmok édes tündér-mezején.

Ne költsetek fel, míg enyém az álom,
Aludni szépen, lágyan oh, mi kéj!
Öt ölelem, ha két karom kitárom, —
Öt csókolom, ki túl jár, messze tájon . . .
— Ha jó a regg': — rám akkor száll az éj! . . .

II.

Valakinek én valamikor, régen,
Valami lángot láttam a szemében,
Emésztő, lázas, rabulejtő lángot,
Sejtetve vélem egy csuda-világot . . .
— És én azóta alszom s álmodom
Szerelmes, édes álmokat bohón! . . .
Azóta kísért valami csodás,
Színes, varázsos, bűvös látomás,
Mely ott ragyog a nap hő sugarában,
És ott az éji néma, vak homályban,
A légbe, fent s a földön mindenütt
Látom e képet szépet, gyönyörűt,
Melyből számomra nincsen ébredés, —
Mely száz gyönyör és milljó szenvedés;
Egy rejtett, titkolt, féltett csudahon,
Melyben csak bolygok síketen, vakon, —
Szeretve, vágyva és nevetve, sírva;
Fájdalmamat, búmat száz dalba sírva . . .
És szívem, ez a balga, bús beteg,
Őrzi e képet féltve, reszketeg, —
— Bár tudja jól, hogy mily elérhetetlen, —
— Hogy hátha egymásé leszünk mi ketten! . . .

Ő ÉS ÉN.

Az én szívem hervadt határ,
Övé meg fénylő napsugár!
Ő a virághintő remény,
A lemondás hava: az én!
És ő a nap — és én az éj, —
Ő csupa fény, én csupa dér.
Ő csupa élet, csupa tűz, —
Én temetői néma-fűz.

És én vagyok a hó-pehely,
Amely az ajkán olvad el.
S az a könnycsepp is én vagyok,
Amely az ő szemén ragyog!
Én télnék vagyok vándora, —
Déli szaki táj az ő hona!
Én: napnyugat, — ő: napkelet:
— Hogy is szeretne engemet!

ÁLOM.

A hold némán ült az ég peremén, —
Fáradt pillámra halkán szállt az álom.
Gyönyör-övezte rejtett csuda-tájon
Haladtunk lassan, ketten, — te, meg én.

Milljó virágfürt szórta illatát,
Míg jártuk a hűs, bársonypuha rétet,
Aranyhullámok szótték át a léget,
Játszott velünk száz lenge délibáb.

Mintha csak ketten lettünk vón a földön
S értünk lett volna minden, minden itt —
S csak nekünk szórná pazar színeit
Ezer nyíló virág s lomb erdőn, völgyön.

Gyönyörű volt e tündér-hon, de néma,
Nem hangzott szerte ujongó dal itt,
Oly csendes volt az erdő s a csalt,
Nem sirt, ha át szállt, a szellő se, néha.

És szóltam én : lásd e bűvös világ,
E csudahon, e csend, az én világom,
Hol némán ül a sok madár a fákon,
Hol szél se zúg és nem susog az ág!

Mond : szép-e így ? Jösz-e velem tovább is ?
Az utat mond, megosztod-e velem ?
Nem pótolná a dalt a szerelem,
Mely egy maga tavasz, dal és virág is ?

S te nem feleltél, halkán csüggeteg
Jöttél velem a fényes némaságban.
Láttam : szemedben bú, szomorúság van
S pilládon titkon fájó köny remeg.

— — — — —

Hogy omlott erre minden szerte-szét . . .
Komor, bús, szürke sivatagban álltam . . .
Elküldtelek, némán, halálraváltan —
S zokogva búcsut intettem feléd ! . . .

A „NÉMA-DALOK“-BÓL.

I.

Én nem tudom : miért szeretlek ?
Oly egyszerű vagy s oly szerény.
Álmokban sem él a lelked,
Mint az enyém.

Csak azt tudom : a te szemedből
Fénylett rám a legszebb sugár —
S én nem tudok az emlékedtől
Megválni már ! . . ,

II.

— Pedig tudom, hogy mégis elfelejtlek,
Elalszik az a tűz —
És szívemből — ma bárhogy is szeretlek —
Az élet tova űz !

De érzem : mindég visszajár az árnyad
Szívem kísérteni
S akkor majd újra rám borul a bánat —
És fájni fog, mint hervadó virágnak
A nyár emlékei ! . . .

III.

Oh, mennyit szenvedtem miattad
És mégse bánom, hogy szeretlek !
A legszebb álmodást te adtad
Az életemnek !

Száz könnyel váltottam meg minden
Kicsiny, örvendő mosolygásom —
És mégsem adnám semmi kincsen
A legszebb álmodásom !

OLVASOD-E NÉHA . . .

Szoktál-e még néha könyvemmel beszélni ?
Forgatod-e néha, mond, a lapokat ?
Olvasod-e néha azokat a régi,
Álmodó, búsongó, síró dalokat ?
S halk melódiák közt fellobog-e újra
Az a régi édes érzés szíveden ?
Nincsen-e még minden lombja veszve, hullva ?
Él-e még a május s ragyog-é nekem ?

Felnyitod-e néha a bezárt kilincset,
Mely a múltat őrzi : könyvem fedelét ?
S a régi álmokba nem ring-e be szíved ?
Édes-bús emléke nem ínt-e feléd ?
Nem látod-e arcom a kicsiny betűkben,
Nem érzed-e lágyan kezem fejedén ?
Nem kélnék-e újra vágyak mindenűnben,
S nem fonnak-e körül lágyan melegen ?

Jársz-e még ilyenkor újra kint bolyongva
lbolyás, sugárzó tavaszi mezőn?
S cseng-e még szívedbe a dalok akkordja
Kérőn, sirón, vágyón, áldón, szeretőn?
Olvasod-e még a sóhajok közt nyíló
Szívemből kitépett kis virágokat?
Májusi mosolyba őszi könnyet síró
Álmodó, búsongó, régi dalokat?

LEVELET VÁROK.

Oh, lásd : hiába hullnak a napból
Rügyet fakasztó aransugárok :
Valami árnyék leng a határon :
Levelet várok, — hiába várok . . .
— Miért nem írsz ?

Valami árnyék leng a határon, —
Nem is ott kint, csak szívembe, mélyen!
Valami árnyék, mit csak én látok
S mi elfedi a fényt is az égen :
— Miért nem írsz ?

Nem akard, hogy én is örüljek
Tavaszi fénynek, virágnyílásnak ?
Azt akard, hogy a virulásból,
Rügyfakadásból semmit se lássak ?
— Miért nem írsz ?

Hát azt hiszed, hogy jöhet reám még
 Kikelet, melyben te ott ne lennél?
 S nem volna akkor tavasz szellője
 Búsabb az őszi síró szeleknél?
 — Miért nem írsz?

Hát nem tudod, hogy az én szívemben
 Te vagy a fénye a kikeletnek? —
 És napfény nélkül, ugy-e nem nőhet
 Új zöldje, lombja a kis rügyeknek?
 — Miért nem írsz?

A TE BARÁTSÁGOD.

Írigyelik tőlem a te barátságod,
Írigyelik, látod!
Nagy, gonosz megszólás a tudtomra adta,
Úgy sajog a szívem, úgy sajog miatta,
Egyre vérzik, lázong . . .

Tenger könnybe sírtam, száz dalba elzengtem,
Hogy tudom, jól tudom; nem szeretsz te engem
Hogy én nem is kérek, hogy én nem is várok
Tőled semmit, semmit . . .
Mért írigyelik hát a te barátságod?

Kinek véték vele, ha megosztom búdat
Könnyítem terhét a töviskoszorúdnak
S örömöd enyém is?
A boldogságodnak nem állok útjában:
Ha feltalálnád egy más leány karjában,
Megáldnálak én is!

Hiszen csak a lelke van melletted, nálad,
Évek is elmúlnak, amíg egyszer látlak
S beszélhetek veled!
Amit te nekem adsz — s amit én adhatok:
Néha-néha szálló röpke kicsiny lapok,
Néma kis levelek . . .

Ha tudnák, hogy nincsen semmim e világon,
Csak egy néhány balga, tűnő, semmi álom,
Amiért még járok,
Amiért még élek céltalan, betegen:
Tán nem irigyelnék, tán meghagynák nekem
A te barátságod! . . .

EGY MÁSIKNAK.

Te, ifjú évek kedves, víg lakója,
Miért szeretsz te éppen engemet?
Hiszen körülted dúsan nyit a rózsza
S rád annyi nyíló szép virág nevet

Mért keresed te őszi lomb-hullásban
A szív-megejtő fényes sugarat?
Nem ragyog az a ködben, elmulásban,
Nem gyúl ki az a fellegek alatt!

Téged száz üdvvel csábít még az élet,
Forrón ölel még tündér kebelén, —
Előlem eltűnt, elszállt, semmivé lett,
Még mielőtt csókját megizlelém.

Neked nem dőlt még minden vágyad romba,
Acél izmokkal, frissen még tovább! —
Nekem az élet csupa tilalomfa
És minden üdve csupa délibáb.

Te jársz a fényben forró, ifjú szívvel,
Szeretni vágyón, csókra szomjazón, –
Én bent az árnyban, összeomlott hittel
Ezer reményem, álmom síratom.

Vagyok magányos utak bujdosója,
Kinek szeretni többé nem lehet . . .
Mond, ifjú évek kedves, víg lakója: –
Miért szeretsz te mégis engemet?

KIS KÉK LEVÉL.

Jött kék papíron egy levélke
S benne a titkos kérelem :
„Régi szerelmünk emlékére
Sok nagy bajomban légy velem.
A szíved jó, a lelked érző,
Oh, adj tanácsod, mit tegyek ?
Egy kis leány, — szerelme égő, —
Úgy ostromolja szívemet !“

„Elvegyem-e e leányt ? — így kérdi —
„Tanácsért hozzád fordulok,
Hátha a jó lelked megérzi,
Hogy lehetünk-e boldogok ?
Vívódom, félek, — száz rögével
A sors elémbe tornyosul . . .
A lelked gyöngéd érzésével
Oh, jöjj te mellém támaszul !“

Nézem az írást, hajszálbetűkbe
Hogy olvad a szó . . .
A mult fényének hát ez a tükre,
Hát ilyen sáppadt, rút a való? . . .
Nézem az írást: mily szelid, mily jó —
És mily kegyetlen!
Hogy tépi, tépi a sok kis nyíló,
Dalos, virágos álmod szívemben . . .

Igy veszett hát ki a színe, bája,
Mi bennünk egykor ragyogott, égett!
Sugártalan, bús ősz borult rája
És semmivé lett . . .
— Egy könny se hulljon . . . vissza csak vissza,
Elő a tollat és a papírt . . .
Majd az éj csendje titkon felissza
A könnyet és a kint! . . .

És írtam:

„Hogyha szereted mélyen:
Ne kérd: ki lánya, vond a szívedre,
Öleld fel akkor, mert a szemében
A boldogság ínt feléd remegve.
Ne hallgasd lomb közt az őszi sóhajt,
Amíg tiéd a nyár és a fény is! . . .
— Valahol, messze imádkozom majd
Értetek én is.“

„De ha szívedben nem mély az érzés :
Oh, mondj le róla, térj ki előle !
Nem boldogság az : csalfa kísértés,
Csak szenvedés ínt rátok 'előre !
Majd eljön az még, kit szíved óhajt,
Kinek karjában megáld az ég is !
— S valahol, messze imádkozom majd
Értetek én is . . .“

TUDOM . . .

Tudom, szavam mily gyenge és erőtlen,
Tehozzád szólok mégis Istenem!
Csak járok egyre kopár, holt mezőben
S virágát, fényét még nem ismerem.
Mosolygtak rám is csalfa délibábok
S most mindent még csak kopárabbnak látok
S útam csak búsabb, fájóbb, szomorubb . . .
— Oh, vedd el a borút!

Adj, én uram, adj fényt, mosolyt, virágot,
Ne hagyd a fejfák kertjét bolyganom!
Egy pillanatra hagyd a boldogságot
Karommal forrón átszorítanom . . .
Hadd égjek el bár perzselő tűzében,
Csak rám ragyogjon, oh, csak nékem égjen,
Borítson el nagy, izzó szenvedély, —
Aztán jöhet az éj! . . .

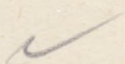
Demégse!...Nem!...Bocsáss meg én teremtőm,
Ne halljad többé szívem panaszát!
Hadd sírjam el csak bánatos-kesergőn
Fájó szerelmem bús hattyu-dalát . . .
Ne legyen aztán semmim a világon,
Tűnjön örökre vágy, reménység, álom —
S ne lássam őt, ha te nem akarod, —
— Csak legyek én halott . . .

TE VŐLEGÉNY VAGY . . .

Te vőlegény vagy s boldog bizonynal,
Oltár elé állsz szép menyasszonnyal.
Szíved a multba vissza se pillant,
Míg el mondjátok a holtomíglant.
Szeme mosolygva tekint szemedbe,
Keze remegve simul kezedbe —
S feledsz mindent, míg karodba zárod
Szép, ifjú párod . . .

Ha majd az ajkad ajkára forrva,
Az első édes hívési csókba
Ki öntöd szíved mély örömét:
A multból árny se szálljon feléd!
Meg ne zavarja szép boldogságod,
Arcom ha mégis feltűnni látod.
Ne félj, hogy egy szív valahol, távol
Talán megvádol . . .

Űzd el emlékem, legyen feledve !
Azt a koporsót zárd be felette , . .
Ne járjon arca kísérteni,
Ki téged nem tud felejteni,
Kinek majd az lesz végső fohásza,
Hogy légy szeretve, hogy légy megáldva, —
Hogy jót nyujtson csak neked az élet
S hogy legyen boldog *ő* is tevéled !

A HŰ MADÁR.

Már nincsen többé semmi álmom, —
Még is dalolok rólad,
Mint a madár az őszi tájon,
Melyet már letaroltak :
Már nincs virág rajt, lombja sincsen
Hűs, rejtett árnyat adni,
De nyárra, fényre inti minden
És nem bír elszakadni . . .

Új hont keresni száll a többi,
De ő csak késik, késik . . .
A hűlt tanyát csak őrzi, őrzi . . .
S járja az ősz vetését . . .
Bár tudja, hogy a tél halála,
Még is kitart örökre —
S az emlékek holt-kertjét járva
Dermedten hull a rögre !

MEGSEMMISÜLÉS.

Színes, sugárzó oltárom valál,
Örökmécesként égett rajt' szerelmem.
Melódiákkal áldoztam neked
S gyült könnyem a kehelyben.
Ott láttam rajtad minden éket én,
Erények igaz gyöngyeit, gyémántját
S viselted jószág, hűség, szerelem
Aranyhimes palástját.

És hittem, hogy enyém a legszebb oltár,
Nincs senkinek oly ékes, oly csudás
S csak az enyém, egyedül az enyém,
A róla szerte sugárzó varázs —
S most, hogy leomlott, összedőlt előttem,
Látom: silány fa-váz és törmelék,
Hamis vásári híu csillogás
Rajt' minden ék . . .

Aranyhímes palástja rongy, fakó,
Tépett lepelként összegyűrve lenn,
Porban hever . . . Többé nem áldozom
Tömjénes dalt ott és nem könnyezem . . .
Dermedten, némán állok a romon, —
Kiölve bennem minden hit, remény . . .
Nincs semmi szép hát, — nincs hát semmi jó
E nagy föld kerekén!

Nincs eszmény, hűség, jóság, szerelem,
Nincs hát nemesség, fenség, ideál!
Álnok, hazug, rút lelkek e honát
Vágyom itt hagyni már! . . .
Mondhatlan vágy emészt meghalni — és
Eltűnni titkon észrevétlen, halkán —
S a selymes szürke, nagy *semmi* ölen
Porlani síratatlan . . .

AZ ÉN TEMETŐM.

Már nem szeretlek többé — még is sírok,
De nem téged síratlak :
Körültem egyre gyűlnek a sírok
S az álmok apadnak.
Sok, sok halottam, kiket szerettem :
Szívek és vágyak,
Dalaimból font koszorút tettem
Mindre fejfának !

Csak járok egyre bús temetőmben
És sok halottamat
Igy látogatva: hull, hull a könnyem,
Csak hull míg elapad . . .
És könny se lesz aztán többé, se bánat,
Se dal, se szerelem —
A sok között amíg majd újra ásnak
Egy sírhalmot — nekem . . .

EGY KIS ÜRES LAPRA.

Egy üres lap került véletlen élémbe,
Rá ismertem rögtön egy régi levélre,
Abból volt kitépvé.

Másik beírt felét elégettem régen,
Hogy mi volt ráírva : már alig emlékszem . . .
Tán nem is emlékszem.

E kicsiny papírt is, — hitvány, foszló semmi, —
Valami úgy unszol : szintén tűzre vetni,
Szintén eltemetni.

Hiszen a ki küldte, elfelejtett régen —
S mintha nem lett volna üdvöm, mindenségem
Ő se soha nékem.

De csak tétozáom . . . s akaratlan, titkon,
Azt a kicsi papírt ajkamhoz szorítom,
S csókkal elborítom . . .

Hátha mikor küldte, szíve még enyém volt?
Egy-egy dobbanása hátha még felém szólt . .
Hátha még felém szólt?

FINALE.

A dalok véget értek
És folytatásuk nem lesz.
Sugara a napfénynek
Nem ér már a szívemhez.
Borongó éjji árnyak
Körülöleltek engem
S dalos melódiáknak
Bús temetője lettem

De majd ha én is, én is
Csendben, némán lenn alszom
S porló szívemből halkan
Kiroppen mind a dallam
Vádlón, kérőn sohajtón :

Harmatos lesz a fejfák
Szomorú néma kertje :
S a létet bárhol járjad :
Valami titkos bánat
Borul majd a szívedre . . .

✓
ÁLOM RONGYOK.

— Végszó. —

Megyek, megyek a tél elébe,
Koldus kopottan, fázva, félre
Rettegve a lét vad haragját,
Viszem az álmok rongy-csomagját.

Tündérei az ifjú nyárnak
Én hozzám csak rabolni jártak,
Az én útamra egy se hintett
Fösvény kezéből mesekíncset.

Csendország én bús bolyongója,
Nekem már úgy se szól a nóta,
Szívem versenyre már nem hívják
Rigófüttyök, pacsírtatrillák . . .

Viszem tovább mi meg maradt hát,
Az álmok tépett, rongy-csomagját :
Legvégén a nagy léthatárnak
Jó lesz majd koporsó-párnának . . .

TARTALOM.

	Oldal
Csend övez engem. (Előhang)	3
I. A legcsendesebb kertből :	
Apámra gondolok	7
Évfordulóra	9
Névnapi emlék	11
Angyalok kertje	13
Elhagyott temető	15
A sírok ünnepén	17
Őszi temetés	19
Faluvégi régi temető	21
Tavasza a temetőben	23
Virágszál egy sírra	25
Víg társaságban	26
Tíz esztendő óta	27
II. Impressziók :	
Isten	31
Rózsafa-erdő	33
Ti égő dalu lányok	35
Ünnepi este	36
Hogy emlékeztet	38
Az erdő ég	40
Irodista leányok	42
Az éjszaka	44
Krisztus útja	46
Daloljatok	48

	Oldal
A rom fája	50
A vásárban	53
Várom a hajnalt	55
Ösmerek én	56
Karácsony este	58
A bányavasút	60
Strófák: 1. A gyógyulók	61
2. A szerelem	62
3. Szép csillagok	62
4. Te fekete világ	63
Sóhaj	64

III. Plein air:

Holdfényben	67
Tavaszi riadó	68
Virágos ág	70
Májusi dal	72
A Margitszigeten	75
Erdőben	77
Siet a nyár	79
Vád	81
Jön az este	83
Ezüst erdőben	85
Panasz a tél ellen	87

IV. Hangok a csendből:

Félem a csendet	91
Az én barátom	93
Álomvilágban	94
Ócska dobozban	96
Ketten anyámmal	98
Panasz a sorshoz	100
Az én oázisom	102
Én elmaradtam	104
Megzenésített verseimhez	106

	Oldal
Gyógyíts meg	107
Kicsiny hugoskám	109
Gramofon mellett	112
Templomban	114
Feketeség	116
Panasz a régiekhez, ujakhoz	118
Az én hagyatékom	120
Kis lázár-társam	122

V. Pusztuló álom:

Tilalom-fák közt	125
Jóslat	126
Álom-dalok I. II.	127
Ő és én	129
Álom	130
A „Néma-dalok”-ból, I. II. III.	132
Olvasod-e	134
Levelet várok	136
A te barátságod	138
Egy másiknak	140
Kis kék levél	142
Tudom	145
Te vőlegény vagy	147
A hű madár	149
Megsemmisülés	150
Az én temetőm	152
Egy kis üres lapra	153
Finale	155
Álom-rongyok	156

KRÜZSELYI ERZSIKÉTŐL
EDDIG MEGJELENT VERSKÖTETEK:

VERSEK

M.-Sziget
(Elfogyott.)

□

UJABB VERSEK

M.-Sziget
Ára füzve 2.— korona.

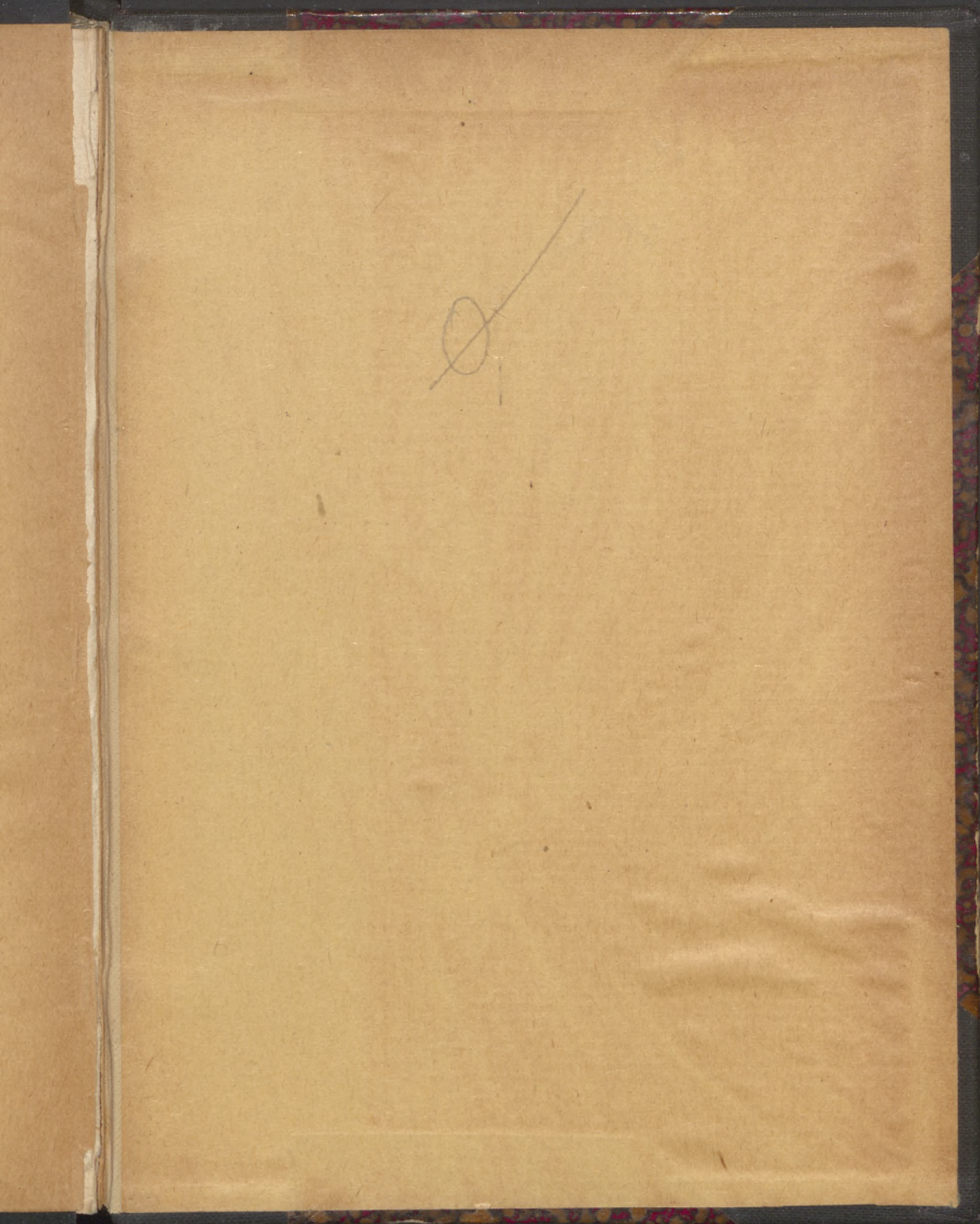
□

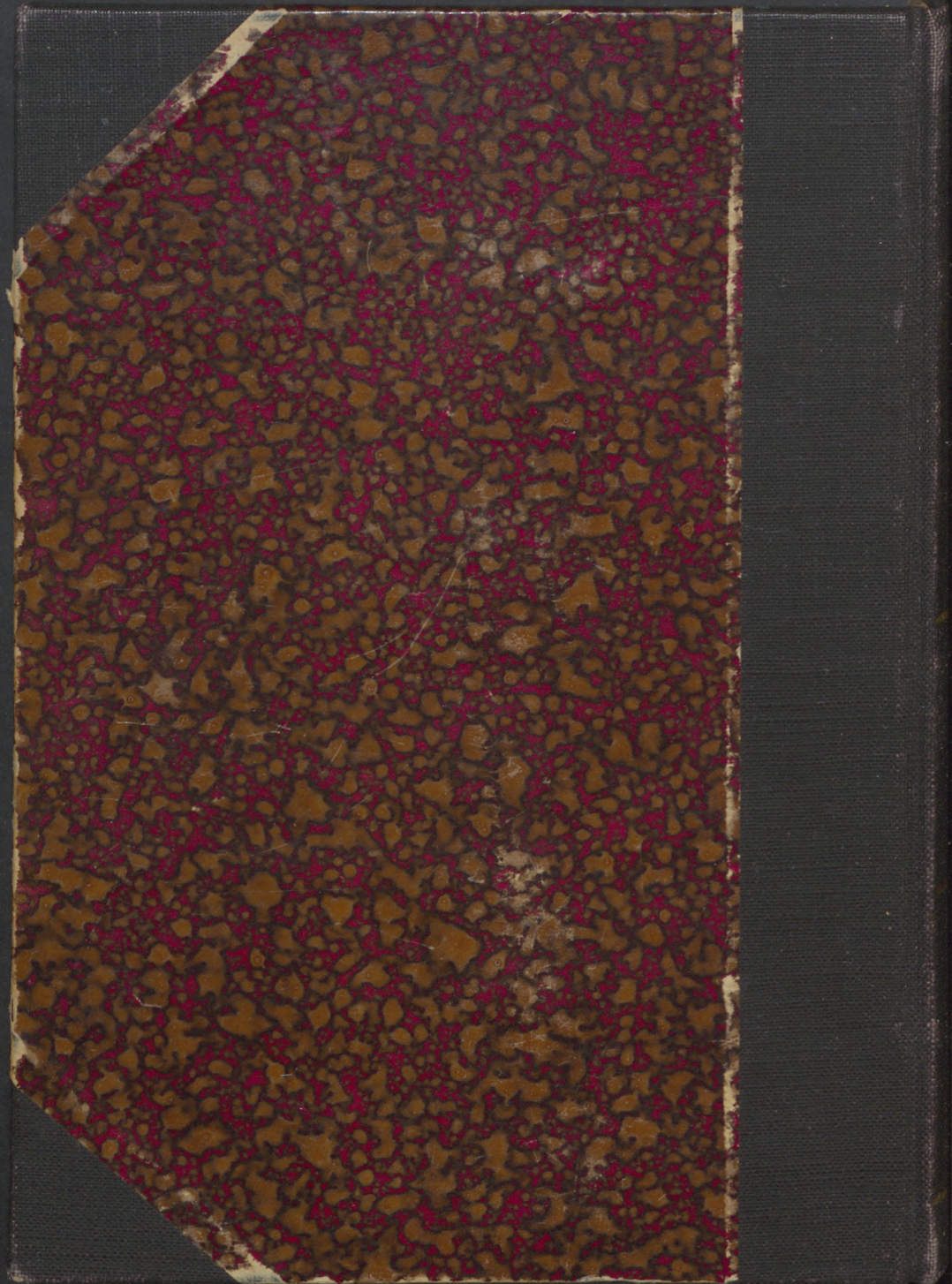
ÖRÖK CSEENDBEN

M.-Sziget
(Elfogyott.)

Krúzselyi

CSEND-
ORSZÁG
DALAI

N. M.